

6 PRIMARIA

REFORZO E AMPLIACIÓN

Lingua

Fichas de reforzo

Ficha 1	O grupo nominal	3
Ficha 2	O uso das maiúsculas	4
Ficha 3	Palabras primitivas e palabras derivadas	5
Ficha 4	Adaptar textos ao destinatario	6
Ficha 5	Os demostrativos	7
Ficha 6	Repaso da acentuación	8
Ficha 7	Os prefixos	9
Ficha 8	Describir un lugar desde diferentes posicións	10
Ficha 9	Os posesivos	11
Ficha 10	Acentuación de ditongos e hiatos	12
Ficha 11	Os sufixos	13
Ficha 12	Redactar un texto a partir dunhas notas	14
Ficha 13	Os numerais e os indefinidos	15
Ficha 14	Acentuación diacrítica (I)	16
Ficha 15	As palabras onomatopéicas	17
Ficha 16	Escribir unha noticia	18
Ficha 17	O verbo (I)	19
Ficha 18	Acentuación diacrítica (II)	20
Ficha 19	Eufemismos e palabras tabú	21
Ficha 20	Cubrir impresos	22
Ficha 21	O verbo (II)	23
Ficha 22	Casos especiais de acentuación	24
Ficha 23	As palabras homónimas	25
Ficha 24	Redactar normas de seguridade	26
Ficha 25	O verbo (III)	27
Ficha 26	Uso do b	28
Ficha 27	As palabras parónimas	29
Ficha 28	Expresar a opinión sobre un tema	30
Ficha 29	Clases de verbos	31
Ficha 30	Uso do v	32
Ficha 31	O campo semántico	33
Ficha 32	Escribir instrucións	34
Ficha 33	O adverbio	35
Ficha 34	Uso do h	36
Ficha 35	Palabras individuais e palabras colectivas	37
Ficha 36	Explicar unha ruta	38
Ficha 37	Os enlaces	39
Ficha 38	Palabras con x	40
Ficha 39	O sentido literal e o sentido figurado	41
Ficha 40	Facer unha reclamación	42

Ficha 41	A oración. O suxeito	43
Ficha 42	Palabras con -cc- e -ct-	44
Ficha 43	Os neoloxismos	45
Ficha 44	Elaborar un anuncio publicitario	46
Ficha 45	O predicado	47
Ficha 46	Por que/porque/porqué; se non/senón	48
Ficha 47	Palabras doutras linguas	49
Ficha 48	Escribir unha crónica	50
Ficha 49	O predicado verbal	51
Ficha 50	Signos que pechan enunciados	52
Ficha 51	As abreviaturas	53
Ficha 52	Comentar un espectáculo	54
Ficha 53	Clases de oracións	55
Ficha 54	Os puntos suspensivos	56
Ficha 55	Uso culto e uso coloquial	57
Ficha 56	Elaborar un folleto turístico	58
Ficha 57	O texto	59
Ficha 58	Outros signos de puntuación	60
Ficha 59	Os vulgarismos	61
Ficha 60	Contar desde diferentes puntos de vista	62
Ficha 61	Repaso	63

Fichas de ampliación

Ficha 1		64
Ficha 2		66
Ficha 3		68
Ficha 4		70
Ficha 5		72
Ficha 6		74
Ficha 7		76
Ficha 8		78
Ficha 9		80
Ficha 10		82
Ficha 11		84
Ficha 12		86
Ficha 13		88
Ficha 14		90
Ficha 15		92

Solucións		94
-----------	--	----

Reforzo e ampliación Lingua 6 é unha obra colectiva concibida, creada e realizada no Departamento de Primaria de Edicións Obradoiro, S. L. / Santillana Educación, S. L., baixo a dirección de Ana M.ª Guerra Cañizo e Henrique Juan Redal.

Na súa realización interviñeron:

Texto: Ánxela Carril

Ilustración: Xosé Vicó

Corrección: Luz Cures

Edición: Afonso Toimil e Ánxela Carril

© 2009 by Edicións Obradoiro, S. L. / Santillana Educación, S. L.
Entrecercas, 2 - 15705 Santiago de Compostela
PRINTED IN SPAIN
Impreso en España por

CP: 131345
Depósito legal:

Esta obra está protexida polas leis de dereitos de autor e a súa propiedade intelectual corresponde a Obradoiro/Santillana. Os usuarios lexítimos da obra só están autorizados a facer fotocopias para usalas como material da aula. Queda prohibida calquera outra utilización fóra dos usos permitidos, especialmente aquela que teña finalidades comerciais.

Nome _____ Data _____

Lembra

O **grupo nominal** é un conxunto de palabras agrupadas arredor dun substantivo que funciona como **núcleo**. Ademais do núcleo, o grupo nominal pode estar formado por palabras que funcionan como **determinantes** ou como **complementos**.

1. Subliña os grupos nominais que atopes no texto seguinte e arrodea o núcleo de cada un.**Un novo ordenador**

O meu amigo Roi mercou un ordenador portátil. Súa nai é profesora de instituto e todos os cursos ten que se trasladar a unha cidade nova. A familia de Roi aprendeu a vivir con só as cousas necesarias, porque así só han de cargar uns poucos mobles e uns poucos trastes cando teñen que trasladarse. O ordenador portátil de Roi é máis fácil de transportar ca o seu ordenador vello, con aquela pantalla enorme, o teclado amarelento e aquel rato tan voluminoso.

2. Analiza estes grupos nominais: indica o núcleo, os determinantes e os complementos.

- As miñas vacacións preferidas.
- Uns cantos xogos de mesa.
- Algunhas pistas equivocadas.
- Os mandos da Wii.

determinantes	núcleo	complementos

3. Copia as oracións substituíndo os substantivos destacados polo grupo nominal axeitado.

a capital galega

a gata persa

o río da cidade

a miña amiga da clase

estes irmáns xemelgos

- **Mariña** aprobou o exame de ciencias naturais.

- **Aldara e Xosé Loureiro** visitaron **Santiago**.

- **Mica** apareceu preto do **Lagares**.

Nome _____ Data _____

Lembra

Esríbese en **maiúscula** a letra inicial dunha palabra cando vai ao **principio dun texto**, **despois dos signos** que pechan oracións, nos **nomes propios** de persoas, animais, lugares, etc. e nos **títulos** de libros, películas, obras teatrais, etc.

1. Copia o texto seguinte e escribe en maiúsculas as palabras que cumpra.

xosé brañas é biólogo. aínda que traballa na universidade de santiago, sempre que pode colabora cunha agrupación ambiental de ponteceso, a súa vila. el dedícase a observar a variada fauna que habita as dunas do esteiro que forma o río anllóns na súa desembocadura.

2. Tes que renovar o documento de identidade. Cubre os datos persoais da ficha con moita atención ás maiúsculas.

Nome _____

Apelidos _____

Naceu en _____

País _____

Fillo de _____ e de _____

Enderezo _____

3. Escribe unha oración con cada unha das palabras seguintes.

- Barcelona ► _____
- Ribadavia ► _____
- Hércules ► _____
- Pico Sacro ► _____
- Miño ► _____

Palabras primitivas e palabras derivadas

Lembra

Hai palabras que se formaron a partir doutras, como por exemplo *saboroso*, que se formou engadíndolle o sufixo **-oso** á palabra *sabor*. As palabras que proveñen doutras chámanse **palabras derivadas** e as que non proveñen de ningunha palabra anterior, **palabras primitivas**.

1. Clasifica estas palabras en primitivas ou derivadas.

pan	desfacer	xoia	estraño	tenista	timidez
cesteiro	recortar	camisa	supermercado	sopa	neve

PRIMITIVAS

DERIVADAS

■ Escribe a palabra primitiva a partir da cal se formou cada unha das derivadas anteriores.

2. Escribe tres palabras derivadas a partir das primitivas seguintes.

- terra ► _____
- xeo ► _____
- mar ► _____

3. Busca na caixa a palabra primitiva de cada unha destes palabras derivadas.

engordar	gordo	gordecho
inxusto	xusto	axustar
claro	clarear	clarete
útil	utilidade	utilitario
portón	porteiro	porta

Adaptar textos ao destinatario

Nome _____ Data _____

1. Relaciona os fragmentos para formar tres textos.

Estimado señor:	Querida Iria:	Ola, Iria:
Sabes? Escribíronme os de Webdeportes para dicir que non teñen a bicicleta que compramos. Pódelo crer?	Escribímoslle en relación coa compra que fixo o día 25 de maio por medio do noso web.	Escriboche porque me dixeron os de Webdeportes que a bicicleta que compramos por Internet se esgotou.
Informámolo de que a bicicleta que solicitou está esgotada, de maneira que a súa compra queda anulada.	E din que entremos de novo na súa páxina, para que vexamos nela que teñen outras bicicletas.	Dinnos que podemos entrar de novo no web por se queremos outra bicicleta, dunha marca diferente.
Se ves que tal, quedamos unha tarde e decidimos que facemos; se che parece ben.	Se quere adquirir unha bicicleta semellante, visite o noso web, onde lle ofrecemos outras.	Queres que miremos o que hai? Ao mellor temos sorte e atopamos outra bicoca.
Xa me contarás.	Veña, quedamos.	Desculpe as molestias.
Atentamente, Pilar Poñente Webdeportes, SL	Un biquiño, Carlos	Adeus, Carlos

2. Escribe un texto seguindo esta indicación.

- Es Carlos e respóndeslle á empresa Webdeportes para agradecerlles o aviso e para dicirlles que volverás visitar a páxina para comprar outra bicicleta.

Nome _____ Data _____

Lembra

- Os **demostrativos** son as palabras que sinalan seres ou obxectos indicando a distancia que hai entre eles e a persoa que fala.
- Os demostrativos clasifícanse en tres grupos, segundo expresan **proximidade, distancia media** ou **afastamento**.

1. Clasifica as oracións segundo os seus demostrativos expresen distancia temporal ou espacial.

- Aquel verán pasárono en América do Sur.
- Que saia queres, esta ou aquela do escaparate?
- Creo que ese día teño que ir á consulta do dentista.
- Aquela muller puxo cara de sentirse perdida.
- Esta mañá non me podía levantar da cama!
- Aquel home dixo que te coñece.
- Estas son as cousas que non me gustan.
- Aquel ano foi terrible para a familia.

Distancia temporal

☐	☐
☐	☐

Distancia espacial

☐	☐
☐	☐

2. Arrodeas os demostrativos desta conversa que expresan proximidade espacial, e copia o texto substituíndoos por outros que indiquen afastamento.

- Non penso ir a esta cidade nunca máis!
 –Pero se esta vez é a primeira que vas ir!
 –Non ves que aspecto teñen estas rúas? Dáme medo saír da casa esta noite.
 –Mmm, pois eu creo que non che dan medo estas rúas, senón outra cousa.
 –Tes razón, dáme medo esta cidade porque hai que ir deica alí en avión!

Nome _____ Data _____

Lembra

- As **palabras agudas** teñen tónica a última sílaba. Acentúanse cando acaban en vogal, en vogal + **-s**, en vogal + **-n** e en vogal + **-ns**. (Non se acentúan se esa vogal forma parte dun ditongo decrecente seguido ou non de **-s** ou **-n**.)
- As **palabras graves** teñen tónica a penúltima sílaba. Acentúanse cando acaban en consoante distinta de **-n**, **-s**, nun grupo distinto de **-ns** e en ditongo decrecente seguido ou non de **-s** ou **-n**.
- As **palabras esdrúxulas** teñen tónica a antepenúltima sílaba. Acentúanse sempre.

1. Acentúa, se cómpre, as palabras seguintes.

- padriño
- xabons
- película
- tónica
- colector
- reves
- loxico
- caderno
- portátil

■ **Agora clasifícaaas todas en agudas, graves e esdrúxulas.**

agudas	graves	esdrúxulas

2. Acentúa as palabras que o precisen e explica por que teñen que levar acento ou non.

	Berlin	▶	_____
	Moscova	▶	_____
	Paris	▶	_____
	Londres	▶	_____
	Valencia	▶	_____

Nome _____ Data _____

Lembra

Hai palabras como *precociñar*, que se forman engadindo un **prefixo (pre-)** diante doutra palabra (*cociñar*). Os prefixos adoitan achegar un **significado diferente** ao da palabra diante da que se colocan.

1. Identifica o prefixo en cada palabra. Escríbeo separado da palabra á que se uniu coma no exemplo.

- desfeito ► *des-feito*
- repintar ► _____
- invencible ► _____
- antepasado ► _____
- extraordinario ► _____
- translucir ► _____

2. Escribe tres palabras diferentes que comecen con cada prefixo.

- des- ► _____
- extra- ► _____
- pre- ► _____

■ Que significado achegan os prefixos anteriores? Completa.

- O prefixo _____ contén a idea de «fóra de».
- O prefixo _____ contén a idea de «anterioridade».
- O prefixo _____ contén a idea de «acción contraria».

3. Escribe a palabra que corresponde a cada definición. Fíxate no prefixo polo que comezan e numera.

1. Que vai máis alá do océano.
2. Que está diante do penúltimo.
3. Acción contraria a conxelar.
4. Volver tomar.

re_____ ante_____ des_____ trans_____

4. Forma palabras novas engadindo os prefixos que corresponda.

des-

sub-

re-

pre-

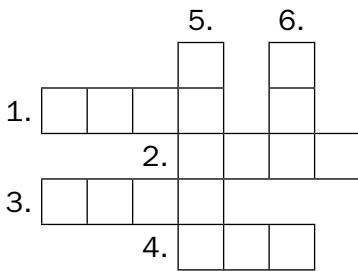
- engano ► _____
- fixar ► _____
- montar ► _____
- delegado ► _____
- fabricar ► _____
- urbano ► _____
- vender ► _____
- construír ► _____

Nome _____ Data _____

Lembra

- Os **posesivos** son as palabras que acompañan o substantivo e expresan a quen pertence o ser ou o obxecto que o substantivo nomea.
- Os posesivos indican a **persoa gramatical** e se hai un **posuidor** ou varios.
- Os posesivos poden funcionar como **determinantes**, como **complementos** ou como **núcleos** do grupo nominal.

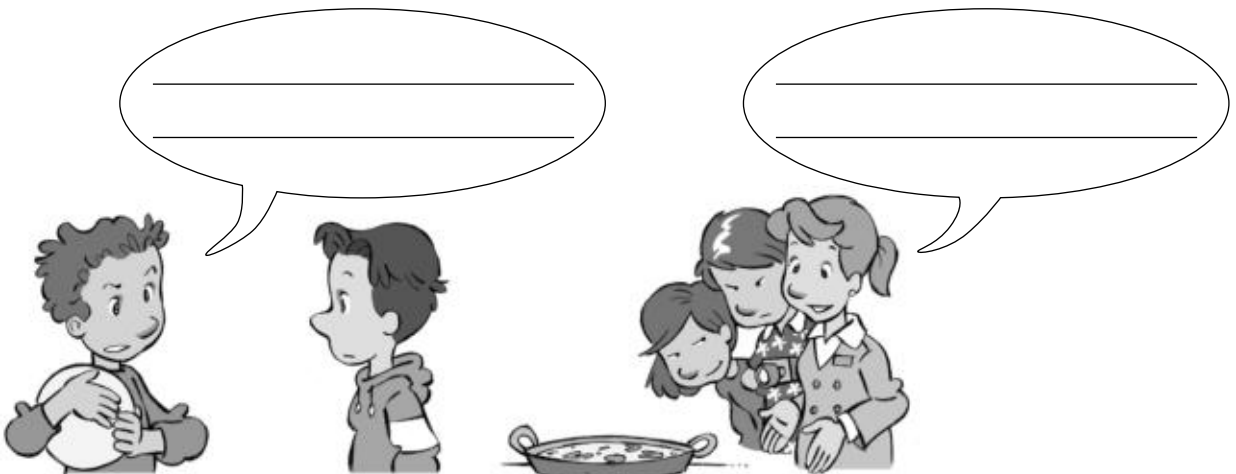
1. Cubre o encrucillado coas formas dos posesivos.

1. Varios posuidores, 2.ª persoa, masculino singular.
2. Un posuidor ou varios, 3.ª persoa, feminino, plural.
3. Un posuidor, 1.ª persoa, feminino, singular.
4. Un posuidor ou varios, 1.ª persoa, masculino ou feminino, singular.
5. Varios posuidores, 1.ª persoa, feminino, plural.
6. Un posuidor, 2.ª persoa, feminino, singular.

2. Describe o teu cuarto en cinco liñas. Despois, arrodea os posesivos que escribises.

3. Completa os globos con oracións que conteñan un posesivo.

Acentuación de ditongos e hiatos

Nome _____ Data _____

Lembra

- O **ditongo** é a unión dunha vogal aberta e unha vogal pechada que se pronuncian nunha soa sílaba. Os ditongos seguen as regras xerais de acentuación.
- Os **hiatos** son dúas vogais que están xuntas, pero que se pronuncian en sílabas distintas. Se a vogal tónica é a pechada e a vogal aberta é a átona, ponse acento na vogal pechada para marcar o hiato (*saída*).
- Cando van xuntas as vogais débiles **i** e **u** forman un ditongo e non se acentúan se a tónica é a primeira vogal (*partiu*); pola contra, forman un hiato se a tónica é a segunda vogal e acentúase (*ruído*).

1. Separa en sílabas estas palabras e indica se teñen ditongo (D) ou hiato (H).

• anciá	▶ _____	☐	• maniático	▶ _____	☐
• raíña	▶ _____	☐	• esquío	▶ _____	☐
• papeis	▶ _____	☐	• estreito	▶ _____	☐
• saúdo	▶ _____	☐	• oído	▶ _____	☐

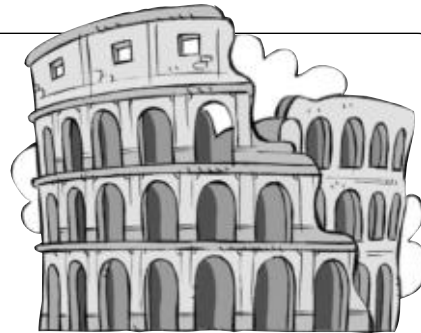
2. Explica a acentuación das palabras anteriores que teñen ditongo.

3. Completa con *i* ou *u* estas palabras e pon acento gráfico cando debas marcar o hiato.

• fe__ra	• s__ave	• o__tavo	• mo__ro	• po__ta
• sa__da	• polic__a	• l__a	• mu__ño	• mi__do

4. Fíxate nas palabras destacadas e ponlles acento gráfico se o precisan.

A **asociación** cultural da vila **organizou** unha viaxe a Roma. A capital de Italia é unha cidade fascinante, chea de edificios do **periodo** do imperio romano. **Encantoume** o paseo polo **Coliseo**, pero se vos digo a verdade, co que máis **gociei** foi co **voo** en **avión**. Non **sabía** que me fose emocionar tanto iso de voar por enriba das nubes.

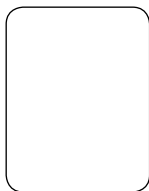

Nome _____ Data _____

Algúns palabras, como *pianista*, fórmanse engadindo un **sufixo (-ista)** ao final doutra palabra (*piano*). Os sufixos poden cambiar unha palabra de clase e achegan un **cambio de significado** respecto ao da palabra á que se engaden.

1. Descompón as palabras seguintes escribindo a palabra primitiva e o sufixo, coma no exemplo.

2. Forma novas palabras engadíndolles ás palabras seguintes o sufixo correspondente.

3. Marca só as palabras que levan sufixo.

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

■ Indica a palabra primitiva e o sufixo que se engadiu ás palabras que marcaches.

4. Escribe tres palabras diferentes cos sufixos indicados.

5. Subliña o sufixo de cada palabra e numera segundo o significado que achega o sufixo.

☐	☐
☐	☐
☐	☐

Redactar un texto a partir dunhas notas

Nome _____ Data _____

1. Copia na folla da dereita as ideas clave deste texto, que están destacadas.

A festa de Vicente

Na festa de aniversario de Vicente había **moita xente**: foron os seus pais, irmáns, curmáns e amigos, e fixéronlle moitos agasallos, como un xogo de ordenador, un xersei, dous libros, un disco e un lapis de memoria.

Pasárono moi ben e merendaron moito. Había empanada, bocadillos, doces e unha torta de chocolate que tiña unha pinta boísima. En fin, unha gran festa.

A festa de Vicente

- Asistentes:

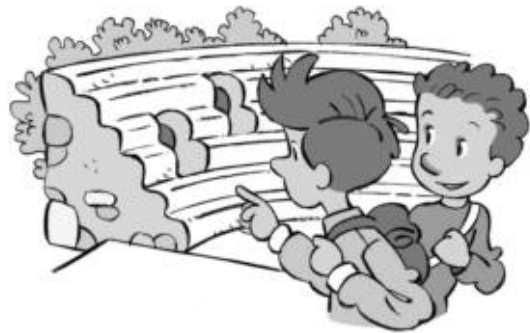
- Agasallos:

- Merenda:

2. Redacta un texto a partir destas notas.

Excursión a Lugo

- Xoves pasado, 5 de novembro.
- Alumnos das dúas clases de 6.º
- Desprazamento en autobús.
- Mañá: percorrido pola muralla e visita á catedral.
- Xantar no parque Rosalía de Castro.
- Tarde: visita ao Museo Provincial.

A excursión a Lugo

Nome _____ Data _____

Lembra

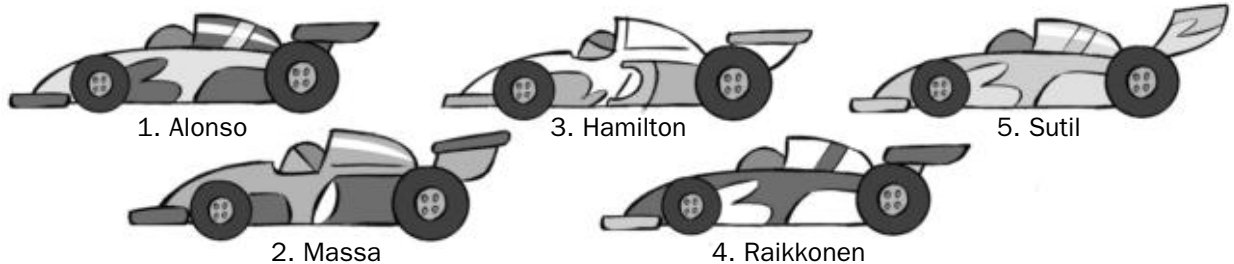
- Os **numerais** son palabras que expresan cantidade ou orde de forma precisa. Poden ser **cardinais** ou **ordinais**.
- Os **indefinidos** son palabras que expresan cantidade ou existencia de forma imprecisa.

1. Clasifica as palabras destacadas segundo sexan numerais ou indefinidos.**Un cociñeiro afeccionado**

Hai **algúns** meses pedínlle á avoa que me explicase como fai a bica. Díxome que cómpren **poucos** ingredientes: **catro** ovos, **catrocentos** gramos de fariña e outro tanto de azucre. Ademais, necesitamos **douscentos** mililitros de nata líquida e douscentos de manteiga. Despois de bater **todo** isto, botámolo nun recipiente longo, cun pouco de azucre por riba para que faga costra. Poñémolo ao forno **corenta** minutos a **cento oitenta** graos. Ao comezo a bica non me saía ben, pero despois de **varios** intentos xa me sae mellor. Mais **ningunha** vez me saíu coma a da avoa. Será porque ela mide as cantidades e eu fágoo a ollo...

numerais

indefinidos

2. Aquí tes a liña de saída dunha carreira de Fórmula 1. Cubre o texto cos numerais ordinais correspondentes.

Fernando Alonso será o _____ na liña de saída do Gran Premio do Brasil.

Seguirao Massa, que sairá desde a _____ posición. Na _____ posición atopamos o McLaren de Hamilton, que aspira a obter o campionato nesta carreira.

O _____ é Raikkonen e, nun sorprendente _____ lugar, atopamos a Adrián Sutil.

Nome _____ Data _____

Lembra

O **acento diacrítico** úsase para distinguir palabras que se escriben igual, pero que teñen significados diferentes.

Algunhas parellas de palabras que levan acento diacrítico pronúncianse de forma diferente: unha delas ten a vogal tónica aberta e a outra tena pechada. Neste caso a vogal tónica aberta é a que leva sempre o acento diacrítico. Exemplo: *cómpre*: 'é necesario' / *compre* 'merque'.

1. Pronuncia amodo as palabras seguintes e colorea cada unha seguindo o código.

vermello } con acento
 } vogal tónica (e, o) aberta

verde } sen acento
 } vogal tónica (e, o) pechada

<input type="text" value="presa"/>	<input type="text" value="présa"/>	<input type="text" value="pola"/>	<input type="text" value="póla"/>
<input type="text" value="oso"/>	<input type="text" value="óso"/>	<input type="text" value="bola"/>	<input type="text" value="bóla"/>

■ Completa agora estes grupos nominais coas palabras anteriores que cumpra.

• unha _____ de pan	• unha _____ de cristal
• unha _____ de carballo	• unha _____ con auga
• un _____ de polo	• un _____ panda

2. Escribe a forma verbal en presente de indicativo que corresponda en cada caso.

- Xiana, paréceme que _____ (VER) mal, tes que ir ao oculista.
- Meu curmán Xián _____ (VIR) durmir á miña casa moitas fins de semana.
- Se ti non _____ (VIR) comigo, non vou á festa.
- Eles non _____ (VER) a televisión pola noite; déitanse á súa hora.

3. Marca as oracións en que a palabra destacada está correctamente acentuada.

☐ O gato durmiu fora da casa hoxe.	☐ Tiña presa e non parou a falar.
☐ Para esta torta cómpren dez ovos.	☐ Xa nos avisaron do corte de luz.
☐ Nós marcharemos sobre as oito.	☐ Manqueime no pe ao saltar o valo.

4. Escribe ben as oracións anteriores que estaban mal acentuadas.

- _____
- _____
- _____

Nome _____ Data _____

Lembra

Hai palabras que se formaron por imitación de determinados sons. Por exemplo, *bisbar* formouse a partir da imitación do son que fan as persoas que falan en voz baixa (*bis-bis*). Estas palabras denomínanse **onomatopeicas**.

1. Escribe oracións que conteñan o nome do animal e a palabra onomatopeica.

Auuuu!

Ca-ca-ra-cá!

Beee!

O lobo ouvea

Cro, cro!

Miau, miau!

Pío, pío!

2. Marca a palabra onomatopeica de cada serie. bufar buscar bulir burlar restar renxer remar reter trincar tocar tintinar tronzar chantar chiscar chapuzar chorar**■ Completa cada oración coa forma verbal anterior que corresponda.**

- Vin como o teu irmán _____ nos charcos que hai no camiño.
- Alicia entrou _____ pola porta, viña cansa.
- Ao saltar, as moedas _____ no peto da chaqueta.
- A porta da casa _____ cada vez que a abren.

3. Escribe os verbos anteriores xunto coa onomatopea que corresponda.

• _____ ▶

rass-rass

• _____ ▶

buf-buf

• _____ ▶

chip-chap

• _____ ▶

tin-tin

Nome _____ Data _____

Lembra

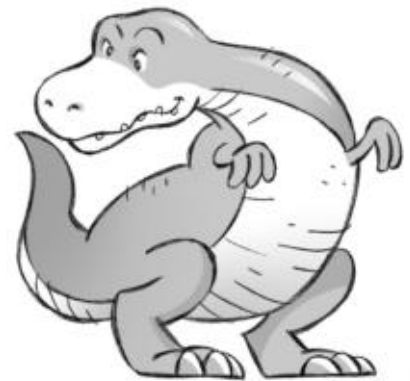
Os **verbos** son as palabras que expresan accións ou estados e os sitúan no tempo.

Cada verbo ten moitas formas verbais. As formas verbais poden ser **simples** ou **perifrásticas**. O conxunto de todas as formas dun verbo é a súa **conxugación**.

Todas as formas verbais constan de **raíz** e **desinencia**.

1. Arrodea os verbos que atopes no texto seguinte.**O descubrimento dos dinosauros**

Din que o científico inglés Richard Owen propuxo, no ano 1842, usar a palabra *dinosauro* para definir unha antiga clase de réptiles de grandes proporcións, da que descubriron moitos restos fósiles durante o século XIX. A palabra *dinosauro* provén dos termos gregos *dainós*, que significa 'terrible', e *sauros*, que significa 'lagarto'.

2. Separa estes verbos en raíz e desinencias.

• convenzo	▶ _____	• xogar	▶ _____
• xantaban	▶ _____	• dirixides	▶ _____
• sentise	▶ _____	• collería	▶ _____
• sairán	▶ _____	• repartiu	▶ _____

3. Escribe os infinitivos das formas verbais seguintes e di a que conxugación pertencen.

- almorza ▶ *almorzar, primeira conxugación*
- souben ▶ _____
- iredes ▶ _____
- dei ▶ _____
- vexa ▶ _____
- tivo ▶ _____
- desfai ▶ _____
- dormen ▶ _____
- convén ▶ _____
- pertence ▶ _____

Nome _____ Data _____

Lembra

O acento diacrítico serve tamén para diferenciar dúas palabras que se escriben igual, pero das cales unha é tónica (substantivo, verbo, adxectivo) e a outra é átona (artigo, preposición, conxunción). Exemplo: *á*: contracción *a+a*; '*ala*' / *a*: artigo feminino singular; pronome átono; preposición.

As formas verbais con acento diacrítico consérvano cando van seguidas do pronome persoal. Exemplo: *Iso éche imposible*.

1. Ponlles acento diacrítico ás formas destacadas que o precisen en cada oración.

- Chegamos a casa **as** cinco en punto para recollelos e tiñan **as** maletas sen facer.
- Esas bandexas son demasiado **chas**, non **chas** recomendo para servir o cocido.
- Se me **da** tempo, despois **da** merenda vou facerche unha visita.

■ Copia as formas destacadas anteriores que son contraccións e explica que compoñentes as forman.

- _____
- _____
- _____
- _____

2. Pasa estas oracións de negativas a afirmativas. Ten en conta que as formas con diacrítico deben manter o acento gráfico.

- Non me **dás** medo. ▶ _____
- Non me **vén** buscar el. ▶ _____
- Non vos **é** moi amable. ▶ _____
- Non lle **dá** a gana. ▶ _____

3. Completa coa forma axeitada en cada caso.

é / e

- A titoría _____ de cinco a seis.
- Non o movas, _____ fráxil.
- Sabela _____ Roi xa marcharon.
- Cando _____ a carreira?
- Fai a cama _____ recolle o cuarto.
- Marchou _____ non volveu.

máis / mais

- Quero _____ leituga.
- Non o pediu _____ desexábao.
- Canto _____ leo _____ me gusta.
- Busqueino _____ non o atopei.
- Tardou _____ de dúas horas.
- Xogou _____ estaba lesionado.

Nome _____ Data _____

Lembra

Ás veces, substituímos palabras que poden resultar ofensivas ou pouco elegantes por outras que consideramos máis respectuosas ou bonitas. Estas palabras chámanse **eufemismos** e as palabras ás que substitúen, **palabras tabú**. Por exemplo, a palabra *discapacitado* é un eufemismo que se utiliza no lugar de *minusválido*, considerada tabú.

1. Localiza dúas expresións eufemísticas no texto.

Este conflito bélico causou moitos danos colaterais entre a poboación civil...

■ Copia cada expresión anterior ao carón da palabra tabú a que equivale.

- guerra ► _____
- vítimas ► _____

2. Escribe a palabra tabú e o eufemismo que che suxire cada imaxe.

Tabú _____

Eufemismo _____

Tabú _____

Eufemismo _____

3. Clasifica as palabras e expresións de cada parella segundo sexan eufemismos ou palabras tabú.

- invidente - cego
- morte - defunción
- demente - tolo
- parir - dar á luz
- desocupado - parado
- ouriñar - mexar

Eufemismos	

Palabras tabú	

Nome _____ Data _____

1. Fíxate ben como se cubriu este impreso, atopa tres incorreccións e explícaas.

IMPRESO DE MATRÍCULA - CAMPAMENTO FIN DE SEMANA

SOLICITANTE. DATOS PERSOAIS

Xulio Fonte Ferro
 (1.º apelido) (2.º apelido) (Nome)

Domicilio: rúa Salvora, 4 2.º B Núm: _____ Piso e porta: _____

Localidade: Rois Provincia: A Coruña C.P.: 15911

Tel. fixo: 98686900 Tel. móbil: 37465077 Correo electrónico: xufon@correo.es

Idade: 11 anos Data de nacemento: 01/01/1999

Actividades (Marca cunha cruz dúas opcións)

☐ XOGOS MUSICAIS *	☐ INFORMÁTICA **	(*Para nenos e nenas de 6 a 8 anos)
☐ COCIÑA DIVERTIDA *	☒ XOGOS DE ENXEÑO **	
☒ FACEMOS TEATRO *	☐ PINTURA E ESCULTURA **	(**Para nenos e nenas de 10 a 12 anos)

Data 11 de novembro de 2010 Sinatura: _____

- Incorrección 1 ► _____
- Incorrección 2 ► _____
- Incorrección 3 ► _____

2. Cubre ti o impreso de forma correcta cos teus datos.

IMPRESO DE MATRÍCULA - CAMPAMENTO FIN DE SEMANA

SOLICITANTE. DATOS PERSOAIS

_____ _____ _____
 (1.º apelido) (2.º apelido) (Nome)

Domicilio: _____ Núm: _____ Piso: _____

Localidade: _____ Provincia: _____ C.P.: _____

Tel. fixo: _____ Tel. móbil: _____ Correo electrónico: _____

Idade: _____ Data de nacemento: _____

Actividades (Marca cunha cruz dúas opcións)

☐ XOGOS MUSICAIS *	☐ INFORMÁTICA **	(*Para nenos e nenas de 6 a 8 anos)
☐ COCIÑA DIVERTIDA *	☐ XOGOS DE ENXEÑO **	
☐ FACEMOS TEATRO *	☐ PINTURA E ESCULTURA **	(**Para nenos e nenas de 10 a 12 anos)

Data _____ Sinatura: _____

Nome _____ Data _____

Lembra

As formas verbais teñen **número** e **persoa**. Pero o infinitivo, o xerundio e o participio son **formas non persoais**.

Os verbos sitúan a acción nun tempo concreto: no **pasado**, no **presente** ou no **futuro**.

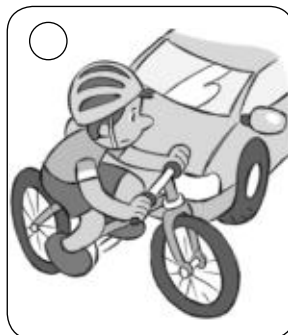
Os **modos verbais** reflicten a actitude do falante diante do que di.

Os modos verbais son tres: **indicativo**, **subxuntivo** e **imperativo**.

1. Le o texto e ordena as viñetas.

Un accidente desafortunado

Xoán comprou unha bicicleta a semana pasada e atreveuse a saír pola beiravía. Un coche saltou un stop, tocoulle de costado e fixo que caese ao chan. Agora está en repouso, porque rompeu un brazo. De aquí a cinco semanas, quitaranlle a escaiola e poderá comezar os exercicios de rehabilitación. Por sorte, levaba o casco e non lle pasou nada grave.

■ **Agora subliña os verbos en forma persoal que atopas no texto. Usa o amarelo para os verbos en pasado, o vermello para o presente e o verde para o futuro.**

2. Completa as oracións cunha forma persoal do verbo entre parénteses.

- É unha mágoa que Xoán non _____ (COÑECER) esta vila.
- Cando _____ (PODER), _____ me (PASAR) o sal.
- _____ (PECHAR) a porta de todo, por favor.
- Xosé _____ (TER) sono porque non _____ (DURMIR) abondo.

■ **Agora clasifica os verbos que escribiches segundo o modo ao que pertencen.**

indicativo

subxuntivo

imperativo

Nome _____ Data _____

Lembra

- Cando un pronome persoal átono (*me, te, che, o...* e as correspondentes contraccións) vai unido ao verbo provoca que cambie a posición da sílaba tónica. Para os efectos de acentuación, os verbos cos pronomes pospostos seguen as normas xerais de acentuación. Exemplo: *preséntalles*.
- Os estranxeirismos adaptados á nosa lingua tamén seguen as regras xerais de acentuación. Exemplo: *debut, xampú, líder*.
- As palabras compostas seguen as regras de acentuación se van perfectamente unidas (*sapoconcho*) e acentúanse individualmente se van unidas por guión: *tráxico-cómico*.

1. Escribe a forma verbal que se indica para cada liña tendo en conta que deben ir xunto co pronome posposto e despois ponlle acento gráfico se cumpre.

- mercar
- comenta
- lembra
- saca
- pide
- chama

Brais.

Como hoxe é o aniversario de Neves, saímos _____lle un regalo; e despois iremos ao cine. _____llo á avoa, non se vaia preocupar se chegamos tarde. E _____te do can: _____o a pasear un pouco polo parque. Por certo, cando chegue teu irmán, _____lle que che axude a ordenar o salón. Se precisas algo, _____nos. Hoxe temos a tarde para nós e queremos aproveitala! Un bico, papá.

2. Di que acentuación ten a forma verbal, engádelle o pronome e di cal é a acentuación da nova forma co pronome posposto. Fíxate no exemplo.

contará (aguda) + cha ► contaracha (grave)

- recolle (_____) + a ► _____ (_____)
- comín (_____) + as ► _____ (_____)
- buscarei (_____) + te ► _____ (_____)
- saben (_____) + o ► _____ (_____)

3. Ponlles acento gráfico ás palabras compostas seguintes que o precisen.

- videocamara
- longametraxe
- teorico-practico
- galego-portugues
- cortauñas
- pasamans
- lucecu
- baloncesto
- castelan-falante

Nome _____ Data _____

Lembra

Algunhas palabras teñen igual forma, aínda que significado distinto como *nora* ('atracción de festa') e *nora* ('a muller do fillo con relación aos pais deste'); outras como *abalar* e *avalara*, pronúncianse igual, aínda que se escriben de maneira diferente. As palabras que se pronuncian igual, escríbanse ou non de maneira diferente, son **palabras homónimas**.

1. Relaciona cada oración co significado da palabra homónima destacada.

Non tivo valor para dicirullo. • Non comas o pan, que ten balor. • Tes que botar máis leite no vaso! • Imos votar un novo delegado. •	• Poñer unha cousa nun sitio. • Elixir. • Peluxe causada por fungos, mofo. • Coraxe, valentía.

2. Subliña os dous homónimos que hai en cada oración e, despois, completa o cadro co que se pide.

- 1 ► Deixei o sobre cos cartos sobre a mesa.
- 2 ► Segundo as bases da carreira o segundo en chegar tamén recibe premio.

	Homónimos	Clase de palabra	Significado
1			

	Homónimos	Clase de palabra	Significado
2			

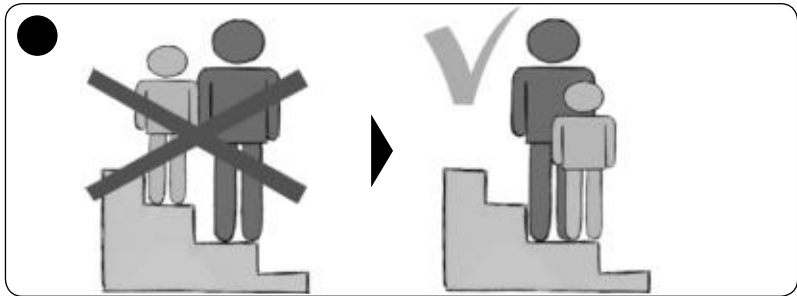
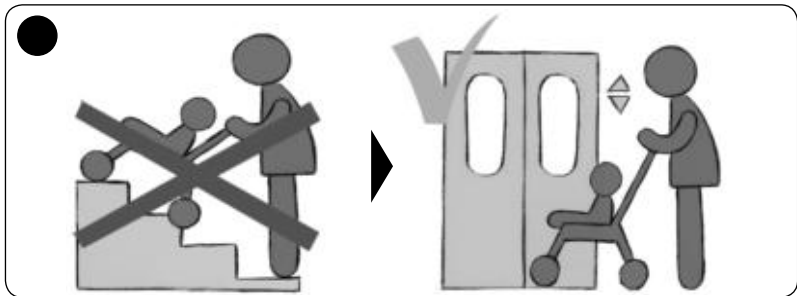
3. Escribe a palabra común a cada parella de definicións e escribe unha oración con cada significado.

a) Dez máis dous. } _____ Pastel, confeito. }	b) Dar píos as aves. } _____ Columna grosa e forte. }

- a) ► _____
- b) ► _____

Nome _____ Data _____

1. Observa os sinais seguintes e responde.

- Cal é o obxectivo destes sinais? _____
- A quen van dirixidos? _____

■ Escribe a norma que indica cada sinal.

- Norma 1 ► _____
- Norma 2 ► _____
- Norma 3 ► _____
- Norma 4 ► _____

2. Escribe un texto en que expliques as normas de seguridade que teñen que seguir os usuarios dunhas escaleiras mecánicas.

NORMAS DE SEGURIDADE NAS ESCALEIRAS MECÁNICAS

Nome _____ Data _____

Lembra

Os **tempos verbais** son conxuntos de formas que sitúan a acción no mesmo tempo e no mesmo modo.

Os tempos verbais pódense clasificar en varias categorías: **tempos pretéritos**, **tempos presentes** ou **tempos futuros**.

1. Subliña as formas verbais que atopes no texto, seguindo o código.

vermello ► presente

verde ► pasado

azul ► futuro

Anxo, o que todo o conta

O meu amigo Anxo ou non sabe gardar un segredo ou mete a zoca! Hai uns días, estabamos preparando a festa de aniversario para Marta e comenteille: «Non lle digas nada.» E el asegurou: «Tranquilo, serei unha tumba!» Pero aos dous días, Marta chamou por teléfono enfadada: «Contoume Anxo que estades preparando unha festa para Silvia. Por que non me dixestes nada?» Xa vedes a metedura de pata de Anxo. Non sei cando cambiará!

2. Risca, en cada serie, as formas que non pertencen a cada tempo de pasado do modo indicativo.**perfecto**

falei • dixeron • iremos • observaches • acabarades

pluscuamperfecto

revisara • regresaras • iríamos • desfarei • foran

imperfecto

falaba • presenta • escoitaban • saía • tivera

3. Analiza os verbos que aparecen no diálogo, seguindo o modelo.

- Rapazas, sodes as mellores. Por iso estou segura de que gañaredes o partido.
- Si, tes razón! Gañaremos o partido e dedicaremos a vitoria a todos os nosos afeccionados.

- Sodes: segunda persoa do plural do presente de indicativo do verbo «ser».

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Nome _____ Data _____

Lembra

Escríbese **b** nos casos seguintes:

- Diante de l e r (agás *acivro*). Exemplo: *amable, broma*.
- As terminacións **-bilidade** e **-bundo**. Exemplo: *amabilidade, vagabundo*.
- As palabras que comezan por **bu-**, **bur-** e **bus-** (agás *vurullo*). Exemplo: *bufanda, burbulla, buscar*.
- As formas do pretérito imperfecto de indicativo dos verbos en **-ar** (**-aba, abas...**).
- Os verbos acabados en **-bir** (agás *servir, vivir, e vir* e os seus derivados).
- Os verbos *beber, caber, deber, haber, saber e sorber*.
- Outras palabras como *abelá, baleiro, billa, bolboreta, marabilla, móbil, polbo...*

1. Busca na sopa de letras oito verbos con b e clasifícaos.

S	B	R	B	S	P	N	R
T	R	E	O	A	A	T	A
E	S	C	R	I	B	I	R
X	L	I	A	E	E	E	M
C	A	B	E	R	B	B	R
C	M	I	V	E	E	S	N
E	B	R	R	B	R	U	I
N	E	E	E	L	N	B	B
P	R	O	H	I	B	I	R
X	S	O	R	B	E	R	S

infinitivo en **-bir**

- _____
- _____

infinitivo en **-ber**

- _____
- _____

■ **Completa estas palabras coa grafía que lle falta e escribe de cal dos verbos anteriores deriva cada unha.**

- sa___io ► _____
- su___ida ► _____
- prohi___ición ► _____
- reci___idor ► _____
- lam___etada ► _____
- escri___án ► _____
- sor___ete ► _____
- ___e___edoiro ► _____

2. Escribe o nome de tres animais con b a que se refiren estas definicións.

- Insecto voador con catro ás de cores vistosas. ► _____
- Molusco comestible, con oito brazos longos. ► _____
- Mamífero salvaxe tamén chamado porco bravo. ► _____

3. Reescribe esta oración en pretérito imperfecto.

- Cando o mar golpea nas rochas, resoa música na costa.

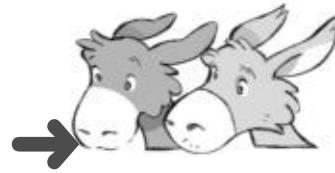
Nome _____ Data _____

Lembra

Hai palabras, como *eólica* e *heroica*, que se pronuncian dunha maneira tan semellante que se poden confundir. Este tipo de palabras chámanse **palabras parónimas**.

1. Marca en cada caso a palabra que corresponde á imaxe.

- serea
 vereia

- fociños
 fouciños

- canelón
 canellón

- tromba
 trompa

2. Copia cada oración co parónimo axeitado.

- O campamento tiña (*previsións / provisións*) para un mes.

- Non era tan doado (*acertar / acercar*) a resposta ao enigma.

- Seu pai ensinoulle a (*profesión / procesión*) de carpinteiro.

- A túa amoestación tivo un (*efecto / afecto*) inmediato.

- O ourego é unha (*especie / especia*) moi aromática.

3. Copia a parella de palabras de cada recadro que poden ser parónimas entre si.

adoptar optar adaptar

actitude aptitude virtude

teito reino leito

malla vella tella

Nome _____ Data _____

1. Le o texto seguinte e responde.

Mercado de intercambio

Esta fin de semana houbo na praza vella de Vilasol o primeiro mercado de intercambio. A asistencia de público que acudiu para cambiar obxectos foi moderada. Falamos con algúns dos asistentes e as opinións sobre este acontecemento que obtivemos son variadas. Xulia, unha veciña da vila, comentounos: «É unha maneira ecolóxica de desfacerse das cousas que non utilizas e que ocupan lugar na casa. É... reciclar. Cambiei un xogo de ordenador que non usaba por unha pelota de baloncesto.» Pero non todos teñen a mesma impresión, tal como nolo transmitiu Raúl, outro veciño que se achegou polas diversas casetas e que nos explicou: «Eu creo que isto non ten futuro: quixen cambiar un disfraz de superheroe, pero non atopei ninguén que estivese interesado. Ademais, como podes calcular o valor das cousas? Non sería moi xusto, por exemplo, cambiar unha cunca por un televisor, non cre?».

- Que opinan do mercado de intercambio as dúas persoas mencionadas no texto?

Xulia ► _____

 Raúl ► _____

2. Que opinas ti? Escribe un breve texto para explicalo e dá argumentos.

Nome _____ Data _____

Lembra

Os verbos poden ser regulares e irregulares.
 Os **verbos regulares** manteñen a mesma raíz en todas as formas e presentan as mesmas desinencias ca o verbo que lles serve de modelo de conxugación.
 Os **verbos irregulares** presentan cambios na raíz ou toman desinencias diferentes das do verbo que lles serve de modelo.
 Os **verbos defectivos** teñen unha conxugación incompleta.

1. Arrodea as formas verbais do diálogo seguinte.

- Viches aquelas sombras, Pauliño? Que son?
- Aí non hai nada!
- Como que non! Paulo, fíxate ben. Parece un ovni!
- Señor García, xa sei o que lle pasa. Ten as lentes sucias!

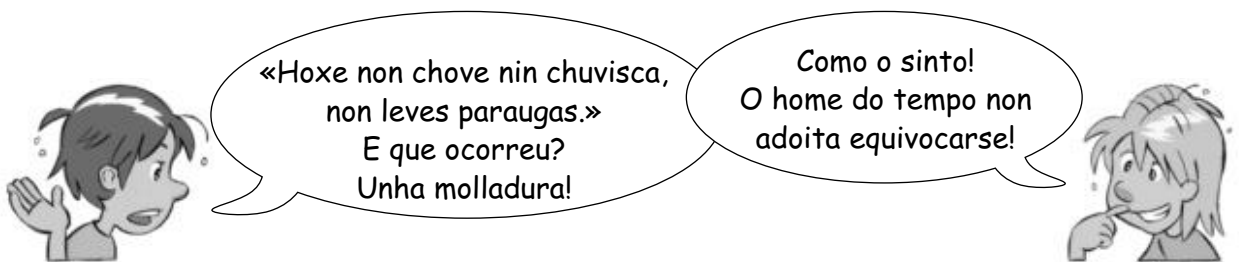

■ **Copia as formas verbais anteriores e escribe, ao carón delas, o infinitivo correspondente.**

• _____ ▶ _____	• _____ ▶ _____
• _____ ▶ _____	• _____ ▶ _____
• _____ ▶ _____	• _____ ▶ _____
• _____ ▶ _____	• _____ ▶ _____

■ **Responde. Cales destes verbos son irregulares? Por que o sabes?**

2. Le o diálogo seguinte e subliña os tres verbos defectivos que atopas.

■ **Responde. Que caracteriza os verbos defectivos?**

Nome _____ Data _____

Lembra

Escríbense con v os casos seguintes:

- Todas as formas dos verbos *vir*, *servir* e *vivir* e as palabras da súa familia.
- Os adxectivos rematados en **avo/a**, **ave**, **evo/a**, **eve**, **ivo/a**. Exemplo: *oitavo*, *suave*, *lonxevo*, *breve*, *nocivo*... agás (*ceibo*, *ceibe*, *árabe* e *roibo*).
- As formas verbais co son /B/ dos verbos *estar*, *ter* e *ir*. Exemplo: *estiven*, *tiven*, *vou*.
- A maioría dos verbos rematados en **-ver** (agás *beber*, *sorber*, *haber*, *caber* e *saber*).
- Outras palabras como *caravel*, *vasoira*, *voda gravata*, *gravar*, *avogado*, *voitre*, *avó*, *covarde*, *vermello* e os derivados delas.

1. Completa os ocios do texto con b ou v.**Un filme pouco coñecido**

Onte meu curmán le___oume ao cine a ___er unha película. Titulá___ase *O oita___o día* e seica é dun director escandina___o do que eu nunca oín falar. O filme é un canto á ilusión de ___i___ir, que relata a loita dun rapaz contra a enfermidade que o o___riga a estar encamado e contra a que se re___ela con ___alentía. Ha___ía pouca xente no cine; segundo meu curmán porque o filme non ti___o moita pu___licidade, pero os críticos falan moi ___en del e din que desen___ol___e a historia de forma positi___a.

2. Completa cada oración coa forma correcta.

- Mira no caixón da mesa _____ se gardei o reloxo alí. (*a ver / haber*)
- A sopa de allo que fai meu pai está moi _____. (*voa, boa*)
- A roupa xa _____ metín na lavadora. (*vola / bola*)

3. Escribe unha oración con cada palabra que non empregaches na actividade anterior.

- _____
- _____
- _____

4. Escribe un verbo da mesma familia de cada unha destas palabras.

- avogado ► _____
- varredor ► _____
- vivencia ► _____
- servizo ► _____

Nome _____ Data _____

Lembra

As palabras *parafuso*, *papel de lixa* e *trade* son tres substantivos relacionados cun mesmo tema: a bricolaxe. O conxunto de palabras da mesma clase (substantivos, adxectivos, verbos, etc.) que se relacionan cun mesmo tema forman un **campo semántico**.

1. Agrupa as palabras seguintes segundo o campo semántico a que pertencen.

- amorodo • arroz • cereixas • leituga
- repolo • pexego • cebada • espinacas
- acelgas • limón • trigo • millo

froitas	verduras	cereais

2. Numera cada grupo de palabras segundo o campo semántico a que pertencen e engade dúas palabras máis en cada campo.

1. instrumentos musicais 2. ferramentas 3. recipientes 4. profesións

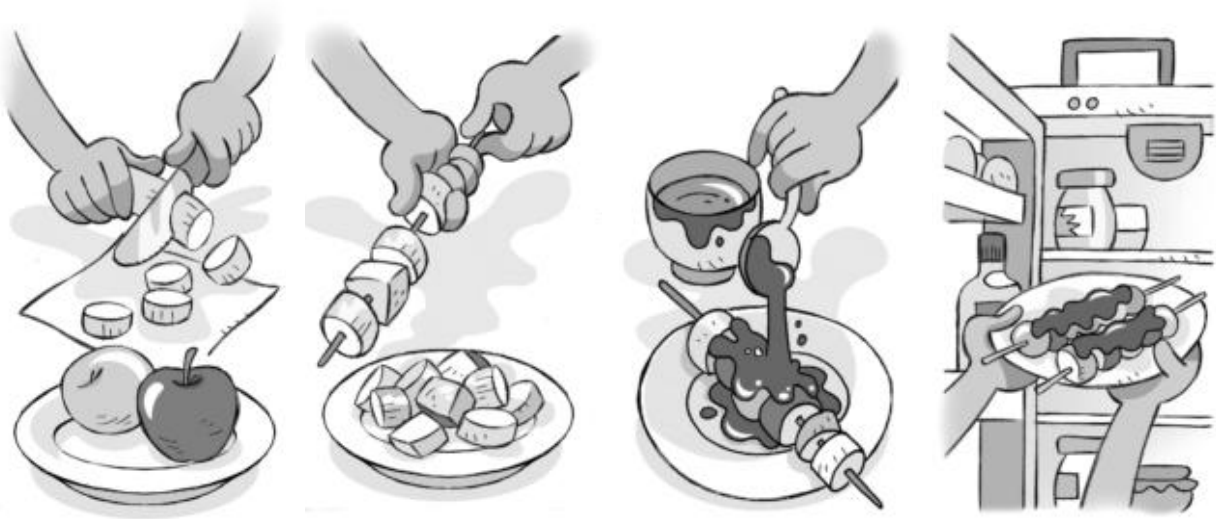
- serra, martelo, espátula, _____, _____
- piano, fruta, óboe, _____, _____
- avogado, arquitecto, médico, _____, _____
- xerra, vaso, cunca, _____, _____

3. Localiza e risca as dúas palabras intrusas en cada campo semántico.

• mesa	• armario	• reloxo	• cadeira	• carpinteiro
• irmá	• amable	• avó	• cuñado	• compañeiro
• cociñar	• culler	• guisar	• maceira	• frixir
• zapato	• pé	• coxa	• brazo	• curar

Nome _____ Data _____

1. Fíxate nesta secuencia de imaxes e responde.

- De que informa esta secuencia de imaxes? _____

- Que ingredientes e que materiais se utilizaron? _____

- En cantos pasos se fai a receita? _____
- Que nome lle poñerías? _____

2. Escribe agora o texto dando as instrucións para elaborar esta sobremesa.

Como se fan _____

Ingredientes: _____

Débense seguir os pasos seguintes:

Nome _____ Data _____

Lembra

Os **adverbios** son palabras invariables que expresan circunstancias de lugar, tempo, modo e cantidade, ou ben afirmación, negación ou dúbida.

Os adverbios poden funcionar como **complemento** dun verbo, dun adxectivo ou doutro adverbio.

1. Identifica os adverbios que atopas no texto seguinte e clasifícaos segundo a circunstancia que expresan.

Ao Xurés

Mañá marchoo de viaxe á serra do Xurés. Aínda que non está demasiado lonxe, nunca fun a esta zona. Sempre ocorre que aquilo que temos máis preto é o que coñecemos peor. Como a viaxe dura pouco, nuns días volverei escribir neste blog e contareivos como o pasei (espero que moi ben!). Se vós estiveses alí algunha vez, deixádeme un comentario e compartide así as vosas impresións comigo.

lugar	tempo	modo	cantidade

2. Relaciona cunha frecha cada adverbio coa palabra que complementan, coma no exemplo.

- Xosé vive demasiado ben: non dá golpe!
- Non te sentes así que te vas magoar no lombo.
- Cada día gústame menos esta serie de debuxos animados.
- O avión de Londres non chegou aínda; anunciaron que o fará máis tarde da hora prevista.

3. Escribe adverbios que signifiquen o contrario dos seguintes.

• arriba ► _____	• mellor ► _____
• preto ► _____	• non ► _____
• dentro ► _____	• tarde ► _____
• ben ► _____	• menos ► _____

Nome _____ Data _____

Lembra

Escríbense con h:

- Todas as formas dos verbos *haber, habitar, herdar, hospedar...*
- As palabras que comezan por prefixos con *h* como **hect(o)-, hemi-, hept-, hidro-, hiper-**, etc.

Moitas outras palabras como *harmonía, herba, historia, horta, hotel, humidade...* e os seus derivados.

En galego escríbense **sen h** algunhas palabras que en castelán si o levan.

Exemplo: *ermida, inchar, irmán, oco, orfo, úmero, óso, ovo, ola!...*

1. Escribe unha oración cunha forma conxugada de cada verbo.

- herdar ► _____
- hospedar ► _____
- prohibir ► _____
- habitar ► _____

2. Escribe un prefixo con h que falta en cada palabra.

• _____masaxe	• _____fobia	• _____soluble
• _____mercado	• _____activo	• _____tensión
• _____área	• _____litro	• _____gramo

■ Completa cada oración coa palabra anterior que lle acaia polo sentido.

- Meus pais queren poñer no cuarto de baño unha bañeira de _____.
- Non para quieto, é un rapaz _____.
- A cisterna dese camión só ten capacidade para corenta _____.

3. Completa con hai ou aí.

• Xa _____ moito tempo que marchou.	• Vou agora para _____.
• Mira ben _____ dentro.	• _____ está o noso coche.
• Neste mesón _____ prato do día.	• Hoxe non _____ escola.

4. Escribe h só nas palabras que o teñen que levar.

• pro____ibir	• ____ollos	• ____ovos	• ____irmán
• ____ora	• ____inverno	• ____erba	• pre____istoria
• ____armónica	• ____orror	• ____oco	• ____umidade

Palabras individuais e palabras colectivas

Nome _____ Data _____

Lembra

Hai palabras que, en singular, nomean un conxunto de elementos iguais. Por exemplo, *arquipélago* nomea un conxunto de illas. As palabras que en singular nomean un conxunto de seres ou elementos chámanse **colectivas** e as que nomean unha soa cousa chámanse **individuais**.

1. Escribe a palabra individual que corresponde a cada imaxe.

equipaxe

ramo

constelación

vaixela

2. Copia as oracións cambiando a palabra individual destacada pola colectiva que corresponda. Fai os outros cambios que necesites.

- Visitaremos esta **illa** nas próximas vacacións.

- O **xogador** saudou o público despois do partido.

- Quería ter unha casa preto da **montaña**.

3. Localiza na sopa de letras cinco palabras colectivas e cinco individuais e clasifícaas.

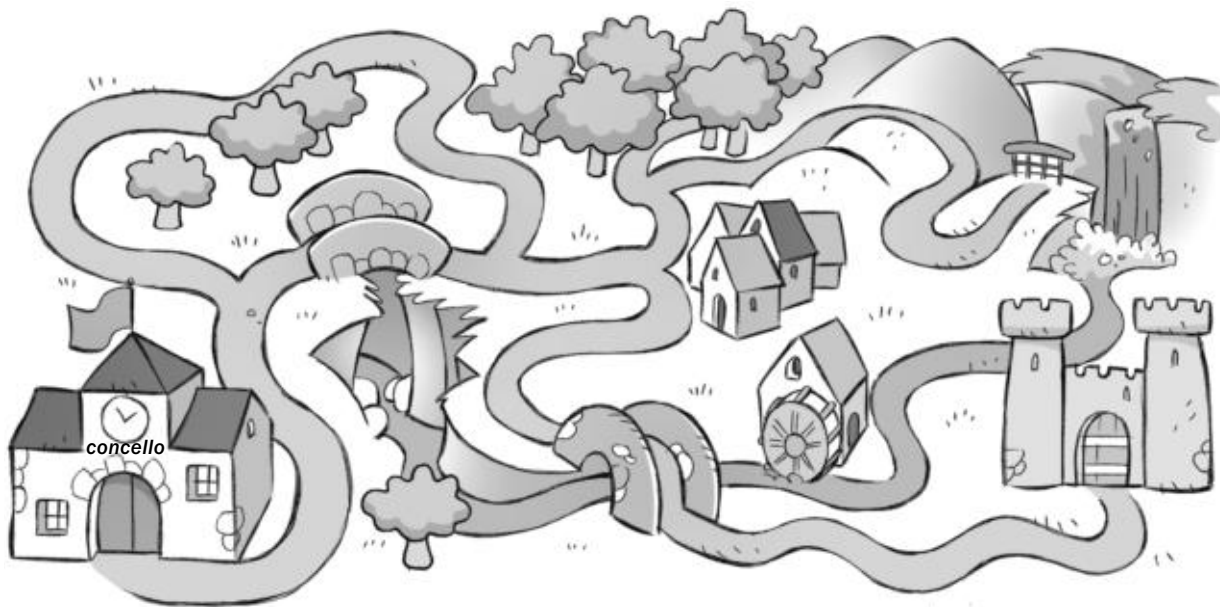
S	V	E	O	V	E	L	L	A	E
S	O	O	Z	E	Q	E	F	V	X
R	B	L	T	N	C	A	R	L	P
A	A	E	D	X	D	A	O	T	A
B	R	E	R	A	D	C	T	A	X
A	C	X	D	M	D	L	A	Ñ	A
Ñ	O	N	O	E	F	O	M	T	R
O	A	P	A	U	Z	U	P	F	O
B	E	X	A	B	E	L	L	A	N
O	B	E	X	É	R	C	I	T	O

individuais		colectivas
_____	▶	_____
_____	▶	_____
_____	▶	_____
_____	▶	_____
_____	▶	_____

Nome _____ Data _____

1. Le, observa o plano e marca o itinerario correcto.

María está diante do concello dunha viliña e quere ir deica a ferverza que hai a dous quilómetros, pero non coñece a ruta. Pregúntalle a dous veciños do lugar e estas son as respostas que obtén. Cal das dúas é a correcta?

Veciño 1

Vai por esta estrada cara arriba todo recto. Xusto despois de cruzar por unha pequena ponte por onde pasa un regato, á esquerda hai un camiño que sobe cara á montaña. Vai por el e continúa subindo por un camiño que pasa entre piñeiros. No cruzamento seguinte, xira de novo á esquerda e continúa un carreiro montaña arriba, moi empinado, ata chegar ao miradoiro da ferverza.

Veciño 2

Sigue esta estrada cara arriba. Na bifurcación continúa á dereita todo recto. Pasarás por unha ponte sobre un regato e á esquerda deixarás un desvío. Continúa recto e chegarás a un cruzamento onde hai un grupo de casas. Xira á esquerda e continúa pola pista que sobe cara ao bosque. No cruzamento seguinte xira á dereita por un camiño sinuoso e estreito que vai en costa. No alto está o miradoiro da ferverza.

2. Escribe cal é a ruta que terá que seguir María desde a ferverza ata o castelo.

Nome _____ Data _____

Lembra

Os **enlaces** son palabras invariables que serven para unir palabras ou grupos de palabras.

As **preposicións** son enlaces que unen palabras co seu complemento.

As **conxuncións** son enlaces que unen palabras, grupos de palabras e oracións entre si. Hai conxuncións **copulativas**, **disxuntivas** e **adversativas**.

1. Arrodea os enlaces que atopas neste texto seguindo o código.

vermello ► as preposicións

azul ► as conxuncións

Nós contra as cascudas

Maruxa e mais eu comezamos unha batalla contra as cascudas. Cando vimos a primeira, pensamos que debера entrar na casa pola ventá. Maruxa matouna cunha vasoira, pero ao día seguinte apareceu outra. Probablemente saísen do moble que hai debaixo da pía, porque ese é un lugar húmido en contacto con tubos.

As cascudas que nos visitan non son desas negras que había antes, senón desas encarnadas e noxentas que hai agora.

2. Explica a función de cada clase de conxuncións.

- copulativas ► _____
- disxuntivas ► _____
- adversativas ► _____

■ Di que tipo de conxuncións son as seguintes e escribe unha oración con cada unha.

- nin (_____) ► _____
- senón (_____) ► _____
- ou (_____) ► _____
- e (_____) ► _____

3. Completa as oracións cos enlaces do cadro que corresponda en cada caso.

nin	de
senón	a
nin	contra
e	en

- O meu equipo xoga _____ o teu _____ Ourense.
- Este paraugas non é teu _____ Luísa.
- _____ ti _____ eu sabemos a onde vai ese bus.
- O pai _____ a nai marcharon _____ ver os avós.

Nome _____ Data _____

Lembra

A grafía x pode representar dous sons no galego.

- A maioría das veces, a grafía x soa coma en *máxica*.
- En moitas palabras cultas, a grafía x soa coma **ks** ou **s**. Exemplo: *examinar...*

Levan x palabras cos prefixos **ex-** e **extra-** ('fóra', 'exceso') Exemplo: *extraer*, *extraordinario*. Non levan x as palabras *escavar*, *escavadora*, *estrañar*, *estranxeiro...*

Ás veces, por influencia do castelán, algúns falantes empregan con x palabras que teñen que levar **ll**. Cómpre evitar este tipo de confusións. Exemplo, a forma correcta é *antollo*, non **antoxo*.

1. Subliña todas as palabras coa grafía x e despois copia tres exemplos de cada.

Viaxes interesantes

Aleixo levounos de excursión pola fraga do Eume. Segundo nos explicou é un importante exemplo de bosque autóctono e, pola súa riqueza natural, a xoia dos bosques da península Ibérica. Despois de andar un bo anaco xantamos preto do mosteiro de Caaveiro, que está xusto no corazón da fraga. Pola tarde Aleixo deixounos andar un pouco ao noso aire. Xavi e mais eu dedicámonos a examinar pequenos insectos e plantas semellantes ás que aparecían nun libro que levaba el. Foi extraordinario ver tantas cousas! Xa á tardiña soou o chifre de Aleixo, que nos chamaba para regresar á casa. A próxima vez vainos levar á Guarda, onde desemboca o río Miño.

O x soa coma en *maxia*

O x soa coma en *taxi*

2. Completa as palabras coa grafía correspondente en cada caso.

x/s		x/ll	
• e__cavar	• e__piñento	• pele__o	• pare__a
• e__pecial	• e__poñer	• carre__ar	• dese__o
• e__tracción	• e__toupar	• estropa__o	• anto__o
• e__periencia	• e__trarradio	• có__egas	• a__óu__ere

O sentido literal e o sentido figurado

Nome _____ Data _____

Lembra

O **sentido literal** dunha palabra é o significado que ten en orixe. Por exemplo, *embarcar* significa 'entrar nalgúns vehículos para emprender unha viaxe'.

O **sentido figurado**, en cambio, é o significado que adquire unha palabra a partir do uso expresivo que se fai dela. Por exemplo, *embarcar*, en sentido figurado, significa 'participar nun negocio arriscado ou pouco conveniente'.

1. Marca a oración en que a palabra destacada ten un sentido figurado.

☐ O mar estaba moi tranquilo.	☐ Está inmerso nun mar de dúbidas.
☐ Este rapaz é un ceo , axuda a todos.	☐ Mañá o ceo estará moi anubrado.
☐ O pai é unha máquina calculando.	☐ O pai ten unha máquina de escribir vella.

2. Escribe o número da oración a que fai referencia cada significado e di se se trata dun sentido literal ou figurado.

<p>1. O detido cantou quen fora o culpable en cinco minutos.</p> <p>2. O coro da escola cantou unha peza do meu compositor preferido.</p> <p>☐ Producir sons musicais coa voz. Sentido _____</p> <p>☐ Confesar unha cousa á forza. Sentido _____</p>	<p>1. María pintoume aquel proxecto como algo extraordinario.</p> <p>2. Pintamos o noso cuarto en dez minutos.</p> <p>☐ Describir como é unha cousa. Sentido _____</p> <p>☐ Cubrir con pintura. Sentido _____</p>
--	---

3. Completa as oracións coa palabra que corresponda en sentido figurado.

<p>espiña</p> <p>bomba</p> <p>máscara</p> <p>moble</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teño unha noticia _____: iremos de viaxe a París. • Detrás desta _____ de duro hai un rapaz sensible. • Alberte é un _____, está aí pero non axuda a nada. • Non gañar ese partido é unha _____ que leva cravada.
--	--

■ Escribe unha oración co sentido literal das palabras anteriores.

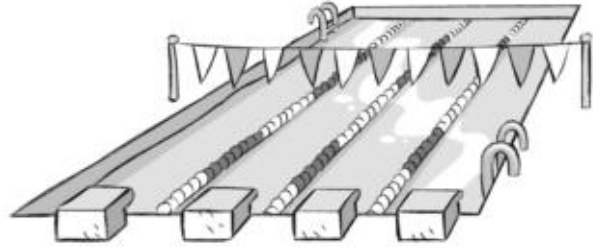
- _____
- _____
- _____
- _____

Facer unha reclamación

Nome _____ Data _____

1. Le a situación seguinte e responde.

Todos os sábados vas a un curso de natación na piscina municipal da túa localidade. Desde hai unhas semanas, a temperatura da auga é máis baixa do habitual e decides presentar unha reclamación.

- Que queixa tes que expresar? _____

- Que petición tes que facer? _____

2. Cubre agora o impreso de reclamación cos teus datos e expón os motivos e a solicitude da túa reclamación. Inventa os datos que precisas.

FOLLA DE RECLAMACIÓNS	
CENTRO _____	MUNICIPIO _____
DATOS DO RECLAMANTE	
APELIDOS _____	NOME _____
DOMICILIO _____	CP _____
LOCALIDADE _____	PROVINCIA _____
TELÉFONO: _____	CORREO-E _____
MOTIVO DA RECLAMACIÓN	

SOLICITUDE	

Localidade e data	
_____, _____ de _____ de 20____	
Sinatura:	

Lembra

Os **enunciados** son agrupacións ordenadas de palabras con significado completo. Poden ser **frases** ou **oracións**.

As **oracións** conteñen polo menos un verbo en forma persoal e estrutúranse en **suxeito** e **predicado**.

O **suxeito** pode ser **léxico** ou **gramatical**. O suxeito léxico consta sempre dun **núcleo**, que pode ir acompañado ou non de **determinantes** e **complementos**.

1. Converte cada frase en oración, e cada oración en frase.

- Vai moito frío. ▶ _____
- Que neno tan forte! ▶ _____
- Por moitos anos! ▶ _____
- Xa nos veremos! ▶ _____

2. Subliña en cada oración, o suxeito de vermello e o predicado, de azul.

- A avoa de Carlos fai unhas empanadas de bonito boísimas.
- Un compañeiro da clase vive nunha granxa de Arzúa.
- Aquel gato siamés buscaba comida entre o lixo.
- Este edificio de cor azul só ten tres pisos.

■ **Copia os suxeitos das oracións anteriores no cadro, separando os elementos de que constan.**

determinantes	núcleo	complementos

3. Escribe dúas oracións que conteñan suxeito léxico, e dúas que conteñan suxeito gramatical.

- suxeito léxico** ▶ • _____
- _____
- suxeito gramatical** ▶ • _____
- _____

Nome _____ Data _____

Lembra

- Os grupos **-cc-** e **-ct-** mantéñense naquelas palabras en que os preceden as vogais **a, e, o**. Exemplo: *espectacular, exacta, proxección*.
- Suprímese a letra **c** nos grupos **-cc-** e **-ct-** cando os preceden as vogais **i e u**. Exemplo: *reprodución, diccionario, ditado, estrutura*.
- Son excepcións a esta norma algunhas palabras de uso culto como: *adición, pictograma, veredicto, ficción*.

Cando unha palabra se escribe co grupo **-ct-**, as da súa familia tamén conteñen o grupo **-cc-**. Exemplo: *acto-acción*.

1. Arrodea a oración correctamente escrita en cada caso.

- a) O actor non acudiu á proxección do seu novo filme.
b) O actor non acudiu á proxeción do seu novo filme.
- a) A causa do accidente foi unha terrible distracción do condutor.
b) A causa do acidente foi unha terrible distración do condutor.
- a) A elección do novo director será o próximo mércores.
b) A elección do novo director será o próximo mércores.

2. Escribe unha palabra rematada en -ción ou -cción relacionada con cada unha das seguintes.

• calefactor	▶ _____	• condutor	▶ _____
• activo	▶ _____	• directo	▶ _____
• discreto	▶ _____	• correcto	▶ _____
• destruír	▶ _____	• extracto	▶ _____

3. Completa as palabras do cadro coas grafías que faltan. Despois pinta da mesma cor as palabras que son da mesma familia.

produ__ir	obxe__ión	extra__ivo	edi__orial
obxe__o	edi__or	produ__or	extra__or
extra__ión	produ__ión	obxe__ivo	obxe__ar
edi__ión	extra__o	edi__ar	produ__ivo

Nome _____ Data _____

Lembra

A palabra *chatear* foi creada hai pouco tempo para referirse a unha realidade que deica ese momento non existía: conversar a través da Internet. As palabras novas que xorden nunha lingua para referirse a cousas, accións, etc., que antes non existían chámanse **neoloxismos**.

1. Relaciona cada neoloxismo coa imaxe correspondente.

escáner

cámara fotográfica

teléfono móbil

micrófono

■ **Escrebe unha oración con cada palabra.**

- _____
- _____
- _____
- _____

2. Une as partículas para formar neoloxismos. Fíxate na acentuación.

inter •	• cros	▶ _____
moto •	• fibra	▶ _____
micro •	• xogo	▶ _____
vídeo •	• nauta	▶ _____

3. Identifica dous neoloxismos en cada cartel e cópialos.

Ata o 70% de desconto!
Ofertas na sección de multimedia do hipermercado.

Cibercafé Novolar
Goza da Internet coa mellor velocidade e comodidade.

Elaborar un anuncio publicitario

Nome _____ Data _____

1. Fíxate no anuncio e responde.

As zapatillas con música que amenizarán os teus paseos. Ponas e camiña con ritmo.

- Temas en formato mp3
- Altoparlantes laterais
- Interior forrado e punteira reforzada
- Variedade de cores e modelos

- Que produto se anuncia? _____
- Que se destaca del? _____
- Cal é o slogan? _____
- Copia unha frase do texto que só dea información.

- Copia unha frase que intente convencer o destinatario.

2. Completa cada slogan co produto que podería anunciar.

- Para crecer san e con enerxía, toma _____ «Galáctica» cada día.
- Con _____ «Mirasol», veralo todo doutra cor.
- Proba o _____ «Pelosán» e dilles adeus aos cabelos enredados.

3. Escolle un dos slogans anteriores e elabora o anuncio completo, tendo en conta o modelo da actividade 1.

Nome _____ Data _____

Lembra

Os predicados poden ser verbais ou nominais.

O **predicado nominal** expresa que é ou como é ou está o suxeito. Contén un **verbo copulativo** e un **atributo**. O atributo expresa unha calidade ou un estado do suxeito. O **predicado verbal** presenta como núcleo un verbo predicativo que expresa acción ou proceso.

1. Escribe unha oración a partir de cada núcleo do predicado.

- cantas ► _____
- recolle ► _____
- estaredes ► _____
- construírá ► _____
- durmía ► _____

2. Relaciona cada oración co tipo de predicado que contén.

- O meu amigo Alberte é vexetariano. •
- O próximo verán iremos de viaxe a León. •
- As gatiñas parecían asustadas. •
- Antón traballa de arquitecto en Londres. •
- A árbore máis abundante aquí é o carballo. •
- A auga deste regato parece contaminada. •

PREDICADO NOMINAL

PREDICADO VERBAL

3. Arrodea o verbo copulativo de cada oración e subliña o atributo.

- Mariña está farta de tanto ruído. • Estas nenas semellan dúas esculturas.
- Xerardo foi un avogado moi prestixioso. • Os ciclistas parecían cansos.

4. Escribe de novo as oracións anteriores cambiando o número do suxeito.

- _____
- _____
- _____
- _____

■ Marca. Que outros elementos tiveches tamén que cambiar de número?

- Só o verbo. Só o atributo. O verbo e mais o atributo.

Por que/porque/porqué; se non/senón

Nome _____ Data _____

Lembra

- **Por que** (preposición + interrogación) escríbese nas preguntas directas e indirectas. Exemplo: *Por que hai tantos accidentes? Sei por que ocorre.*
- **Porque** (conxunción) escríbese en oracións que indican causa de algo ou responden unha pregunta. Exemplo: *Seino porque o vin.*
- **Porqué** (substantivo) equivale a «motivo, causa». Exemplo: *Xa sei o porqué dos accidentes.*
- **Se non** (conxunción + adverbio de negación) escríbese cando se expresa unha condición negativa: Exemplo: *Se non o vexo, non o creo...*
- **Senón** (conxunción) escríbese cando se contrapón unha idea a outra; equivale a «pero si». Exemplo: *A causa non é a velocidade, senón os espirros.*

1. Escolle a forma axeitada e escribe cada oración.

- Non trouxo o que pediches (*senón / se non*) outra cousa.

- Non poderás entrar (*senón / se non*) tes unha invitación.

- Tomaríacho a mal (*senón / se non*) te coñecese.

- Non me gusta esa bicicleta azul (*senón / se non*) a vermella.

- Marcha xa (*senón / se non*) queres perder o autobús.

2. Completa o texto coas formas que faltan: *porque, por que* ou *porqué*.

Un empacho

Tiven que levar a Cuco, o meu can, ao veterinario _____ non se atopaba ben. Eu estaba preocupado _____ el normalmente non para quieto pero ese día estaba tristeiro. Queixábase e eu non sabía _____ estaba así. Mais en canto Lois, o veterinario, o viu dixo: «Un empacho!». Pero _____ empachou se non lle dei máis comida da habitual? Máis tarde, xa na casa, descubrí o _____: todo foi _____ o moi larpeiro entrara na despensa e comera todo un saco da súa comida preferida, sen que ningún dos da casa nos decatásemos.

Nome _____ Data _____

Lembra

Ás veces utilizamos **palabras doutras linguas**. Algunhas destas palabras acaban formando parte da nosa lingua como, por exemplo, a palabra *fútbol* que provén do inglés *football*. Con todo, en caso de que haxa unha palabra propia para nomear a mesma cousa, é preferible usar esta en lugar da de orixe estranxeira.

1. Arrodea os estranxeirismos usados nestas oracións.

- Quedei co meu curmán no hall do hotel.
- Tirade estas bolsas no contáiner amarelo.
- O hobby do meu irmán é o aeromodelismo.
- Mañá cearemos no self-service que abriron no barrio.

■ **Escribe de novo as oracións cambiando a palabra estranxeira pola que corresponda na nosa lingua.**

- vestíbulo ► _____
- afección ► _____
- colector ► _____
- autoservizo ► _____

2. Ordena as letras e escribe a forma galega de cada estranxeirismo.

- *show* ► E C E U L S P T Á C O ► _____
- *mánager* ► R A N T E S E N E P R E T ► _____
- *hándicap* ► C O N I N V E N T E N I E ► _____
- *ránking* ► C F I C Ó N L A C I S I A ► _____
- *búrguer* ► S A R Í A B U H A M R G U E ► _____

3. Escribe unha oración para cada parella de palabras coas formas galegas correspondentes.

- *show* / *hall*

- *hándicap* / *ránking*

- *mánager* / *búrguer*

Nome _____ Data _____

Lembra

O predicado verbal está formado polo verbo, que funciona como **núcleo**, e polos **complementos** deste verbo. Os principais complementos verbais son o complemento directo, o indirecto e o circunstancial.

O **complemento directo** nomea o obxecto ou o ser sobre o que recae a acción expresada polo verbo.

O **complemento indirecto** nomea o destinatario da acción que indican o verbo máis o complemento directo.

O **complemento circunstancial** expresa circunstancias da acción verbal.

1. Escribe unha oración para cada debuxo. Cómpre que todas conteñan un complemento directo e un complemento indirecto.

► _____

_____ ◀

2. Subliña os complementos circunstanciais das oracións seguintes e di de que tipo son.

- O avión sae cara a París ás doce en punto. ► _____
- Os médicos do hospital actúan sabiamente. ► _____
- Reuninme no parque cos meus curmáns. ► _____
- Esta casa incendiouse por un cortocircuíto. ► _____
- Aquel xardineiro cortouse coas tesoiras. ► _____

3. Completa as oracións seguintes coa clase de complemento que se indica.

COMP. DIRECTO ► No mercado vin _____

COMP. INDIRECTO ► Regaleille un libro _____

CC DE LUGAR ► Antía vive _____

CC DE TEMPO ► Citoume _____

CC DE MODO ► A chuvia cae _____

CC DE CAUSA ► Manqueime _____

Signos que pechan enunciados

Nome _____ Data _____

Lembra

Para indicar que unha oración acaba e que comeza outra, utilizamos varios signos de puntuación.

- Ao final das oracións en que se afirma ou se nega algo, escríbese un **punto** (.).
- Ao final das oracións en que se pregunta algo escríbese un **signo de interrogación** (?).
- Ao final das oracións en que se expresa sorpresa, admiración, medo, etc. escríbese un **signo de admiración** (!).

Despois destes signos, escríbese sempre maiúscula.

1. Escribe un texto en que utilices as tres clases de puntos que estudaches.

2. Arrodea no texto os signos de interrogación, os de admiración e os diferentes tipos de punto (punto e seguido, punto e á parte e punto final). Usa cor diferente para cada signo.

Querida Irea:

Como estás? Como vai todo por Viveiro? Eu xa cheguei a Lisboa! Isto é precioso! Estou segura de que che gustaría. Toda a cidade é bastante costenta e por iso é aconsellable usar o transporte público se non tes as pernas moi fortes: tranvías, descoloridos e escangallados; autobuses, pequenos e rápidos para subir as rúas estreitas; e mesmo ascensores e funiculares, que te levan dun barrio que está nunha zona moi alta a outro que está nunha zona chaira.

Sabes que estou aprendendo portugués? A verdade é que se parece moito ao galego. Pregunteille a João: «Como se di *deica logo?*». E el contestoume: «Dise *até logo*». Xa ves, que doado!

Pois daquela, «até logo» a todos.

Rosa

■ Que outros signos de puntuación atopaches no texto? Di como se chaman.

Nome _____ Data _____

Lembra

Para expresar de maneira abreviada a palabra século, escribíronse as letras iniciais da palabra seguidas dun punto (**séc.**). Estas representacións abreviadas dunha palabra chámanse **abreviaturas**.

1. Marca a abreviatura correcta de cada palabra.

páxina	☐ páx.	☐ px.	☐ páxn.
número	☐ nm.	☐ num.	☐ núm.
documento	☐ dm.	☐ dom.	☐ doc.
preposición	☐ pr.	☐ prep.	☐ pre.
doutor	☐ doc.	☐ dtor.	☐ Dr.

2. Escribe a abreviatura de cada palabra.

- adxectivo ► _____
- avenida ► _____
- teléfono ► _____
- profesor ► _____
- familia ► _____
- esquerda ► _____

3. Copia as oracións substituíndo as abreviaturas por palabras completas.

- O Dr. Olmeiro ten a consulta na r. Andoriña.

- O novo núm. deste cómic ten vinte páxs.

- Os Srs. clientes teñen máis información no tel. 11050.

4. Copia estoutras oracións substituíndo as palabras en cursiva polas abreviaturas correspondentes.

- Esta *preposición* tamén aparece na *páxina* 45.

- O *profesor* Ramos chegará en cinco *minutos*.

- A miúdo os *substantivos* van acompañados dun *adxectivo*.

Nome _____ Data _____

1. Le este texto e responde as preguntas.

Un espectáculo redondo

Esta fin de semana os alumnos de sexto asistimos a unha representación teatral no auditorio municipal. A obra titulábase *Máis alá da montaña*. Con este título, ningún de nós podía imaxinar de que trataría a historia. E a verdade é que foi toda unha sorpresa. A obra presenta as aventuras dun noviño e despistado príncipe a quen seu pai, o rei, obriga a pasar unha proba que forma parte da tradición familiar: ten que ir á montaña sagrada do reino para atopar unha coroa que un emisario do rei agochou alí. De camiño, ao príncipe ocórrenlle unha serie de peripecias moi graciosas que, en moitas ocasións, provocaron as gargalladas do público. A decoración do escenario era bastante escasa, pero a graza e a desenvoltura dos actores e das actrices suplía esta falta. Todos saímos do auditorio cun sorriso nos beizos.

- De que tipo de espectáculo fala o texto? _____
- Cal é o argumento? _____

- Que aspectos da representación se destacan no texto? _____

2. Observa a imaxe e inventa os datos para a película a que podería pertencer.

- Título ► _____
- Argumento ► _____

- Imaxina un aspecto da película que che puidese chamar a atención e coméntaa.

Nome _____ Data _____

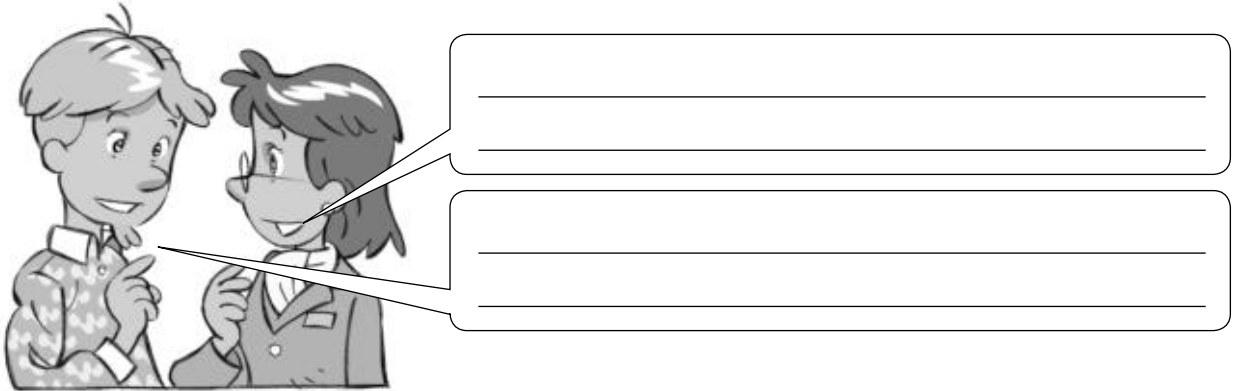
Lembra

Segundo a intención do falante, as oracións poden ser **enunciativas**, **interrogativas**, **exclamativas**, **exhortativas** ou **imperativas**, **optativas** ou **desiderativas** e **dubitativas**.

Segundo o número de verbos en forma persoal que conteñan, as oracións poden ser **simples** ou **compostas**.

Segundo o suxeito sexa axente ou paciente as oracións poden ser **activas** ou **pasivas**.

1. Observa o debuxo e completa os globos cunha oración interrogativa e cunha enunciativa.

2. Arrodea os verbos en forma persoal que atopas neste texto. Despois, copia no cadro dúas oracións simples e dúas compostas.

Dúas futuras campioas

Marta é especialista en natación sincronizada. Este ano acompaña a unha deportista máis nova, que se chama Carolina. Polo de agora só participan en campionatos autonómicos, pero de aquí a un tempo formarán parte nunha competición europea. Son unhas nadadoras traballadoras e constantes e xa conseguiron unhas cantas medallas. Seguro que un día as veremos nos xogos olímpicos!

simples

compostas

3. Escribe unha oración pasiva e convértea, a continuación, en activa.

pasiva ► _____

activa ► _____

Nome _____ Data _____

Lembra

Escribimos **puntos suspensivos (...)** nos casos seguintes:

- Para indicar que unha enumeración está incompleta.
- Para indicar que unha oración se interrompe para expresar sorpresa, dúbida, temor...

O puntos suspensivos sempre son tres. Despois dos puntos suspensivos non se pode poñer punto, pero si signos de interrogación e de admiración.

1. Explica que función cumpren os puntos suspensivos nas oracións seguintes.

- Non podes imaxinar en cantos lugares estivo o meu avó Afonso: México, Australia, Nova Celandia, Senegal, Finlandia...

- Perdoa pero... levas posta a miña chaqueta!

- Mai, non sei como dicircho... suspendín un exame.

2. Escribe unha oración con puntos suspensivos para cada debuxo.

1. _____

2. _____

3. _____

■ Explica que función fan os puntos suspensivos en cada oración.

1. _____
2. _____
3. _____

Nome _____ Data _____

Lembra

Cando falamos ou escribimos, utilizamos unhas palabras ou outras segundo a situación en que nos encontramos. Por exemplo, o adxectivo *formidable* adoita utilizarse en **contextos cultos** ou formais (traballos da clase, conferencias, etc.), mentres que en **contextos coloquiais**, como unha conversa entre amigos, é máis frecuente usar *guai*.

1. Clasifica a palabra de cada parella segundo o uso que teña.

- obreiro – operario
- proxenitores – pais
- conversar – parrafear
- aforas – periferia
- obsequiar – regalar
- indixente – pobre

uso culto

uso coloquial

■ Escribe unha oración con cada palabra de uso culto anterior.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

2. Escribe as oracións seguintes dunha maneira máis culta.

- Quería deixar o choio e liscar daquela fábrica.

- Os meus colegas volveron rebentados da súa viaxe.

- Non charles tanto, que teño unha dor de cabeza bestial.

Nome _____ Data _____

1. Le a información deste folleto turístico e responde.**Combarro, unha vila sobre a ría**

Combarro é unha vila tranquila das Rías Baixas, un exemplo de arquitectura mariñeira e unha das mellor conservadas de Galicia. Pertence ao concello de Poio, na comarca urbana de Pontevedra.

Está a 7 km da cidade de Pontevedra. Para chegar aquí, desde esta cidade, hai que pasar a ponte da Barca e coller cara á dereita a estrada PO-308.

As construcións máis destacadas deste lugar son os seus hórreos, máis de trinta, que o viaxeiro pode contemplar aliñados sobre as rochas mesmo á beira do mar. Ademais de servir para gardar gran, utilízanse como secadoiro de peixes típicos da ría. Tamén encontramos numerosos cruceiros situados nas prazas e encrucilladas.

Ademais da arquitectura, o viaxeiro tamén pode contemplar escenas mariñeiras que se desenvolven no porto e na praia: barquiñas entrando ou saíndo, redeiras, mariscadoras... e gozar da fabulosa gastronomía que ofrecen os restaurantes do lugar.

- Sobre que lugar informa o folleto? _____
- En que parágrafo se ofrece cada información?
 - * OUTRAS ACTIVIDADES ► _____
 - * PRESENTACIÓN ► _____
 - * ATRACTIVO PRINCIPAL ► _____
 - * COMO CHEGAR ► _____

2. Observa estas notas e elabora un folleto turístico sobre Allariz. Non esquezas escribir un título ben atractivo.

- Allariz, metade occidental de Ourense, a 25 km da capital.
- Atravesado polo curso medio do río Arnoia de leste a oeste.
- Museos: do coiro (séc. VIII), do xoguete (800 xoguetes dos primeiros 60 anos do séc. XX), do tecido, iconográfico.
- Festa de san Bieito (11 de xullo), Festa da Empanada (3.ª fin de semana de agosto), Festa do Boi, Feira do Amendoado, Feira de Outono...

Nome _____ Data _____

Lembra

Os **textos** son as unidades superiores da linguaxe que utilizamos para comunicarnos.

Os textos teñen unhas características comúns: son **mensaxes completas**, presentan **ideas ordenadas**, conteñen enunciados referidos a un **mesmo tema** que **se relacionan entre si**. As relacións entre os diferentes enunciados dun texto establécense por medio de **enlaces extraoracionais**.

1. Corrixe as oracións seguintes para resumir as características que debe ter un texto.

- O texto explica unha mensaxe incompleta.

- As ideas preséntanse de forma libre.

- Os enunciados que o forman tratan sobre temas diferentes.

- Os enunciados non teñen ningunha relación entre si.

2. Explica cal destes dous conxuntos de enunciados reúne mellor as propiedades dun texto e por que.**A.**

Cando volvo para a casa, sempre paso pola froitaría. A semana pasada merquei un pastel de mazá.

Bo día, as laranxas están docísimas, hoxe comprarei unhas cantas. E as ameixas tamén.

Xa teño sobremesas para a comida.

B.

O meu irmán sempre quixera ter un can. Mentres vivira na casa de nosos pais, non lle deixaran ter un. Agora, como xa se independizou e vive só, mercou un pequeniño. Mañá irei á súa casa para ver o cadelíño.

Nome _____ Data _____

Lembra

- As **parénteses** [()] utilízanse para introducir unha explicación, unha información ou unha aclaración dentro dunha oración.
- As **comiñas** (« ») utilízanse para reproducir as palabras literais que dixo ou escribiu unha persoa ou para citar os títulos de artigos, poemas, etc.
- A **raia** (-) utilízase para introducir as palabras dun personaxe ou as aclaracións do narrador cando fala un personaxe.

1. Cubre os ocos da noticia cos fragmentos que presentamos abaixo.

A ONU (_____) presentou un informe sobre o quecemento global, en que recolle as conclusións do grupo de expertos reunidos en Valparaíso (_____). Segundo estes especialistas, « _____ ».

Por iso, fan unha chamada aos gobernos de todo o mundo para que « _____ ».

Polos arredores do edificio onde tivo lugar a reunión víronse manifestantes ecoloxistas con pancartas que dicían, por exemplo, « _____ » (_____).

- 'salvemos a Terra', en inglés
- Organización das Nacións Unidas
- pódese afirmar que o ser humano é responsable do cambio climático
- na costa chilena
- *Save the Earth*
- adopten políticas económicas compatibles coa protección do medio

2. Inventa un diálogo entre un cliente dun restaurante e un camareiro. Non esquezas utilizar a raia no comezo de cada intervención.

Nome _____ Data _____

Lembra

Ás veces, pronunciamos ou escribimos de maneira incorrecta algunhas palabras, ben por descoñecemento ou ben por desleixo. Por exemplo, hai quen di *cunducir* en vez de *conducir*. Estas formas incorrectas das palabras chámanse **vulgarismos** e cómpre evitalos, sobre todo na linguaxe escrita.

1. Escribe a forma correcta que corresponde a estes vulgarismos.

- andalias ► _____
- mamoria ► _____
- taléfano ► _____
- amoto ► _____
- premiso ► _____
- nóнима ► _____

2. Busca, na sopa de letras, a palabra correcta que se corresponde con cada vulgarismo.

I	C	E	R	A	R	A	M	O	P
N	M	N	P	O	B	R	Ú	U	E
X	F	I	U	G	A	D	S	R	R
E	H	E	N	L	D	N	I	L	F
C	V	E	C	I	Ñ	O	C	A	E
C	E	C	F	G	S	A	A	T	C
I	P	E	R	F	G	T	E	R	T
Ó	P	O	B	R	E	U	R	Q	O
N	P	U	L	C	X	C	I	O	R
V	X	A	N	T	A	R	O	T	E

- indición ► _____
- ministro ► _____
- probe ► _____
- viciño ► _____
- múseca ► _____
- perfeuto ► _____
- xantare ► _____

3. Escribe de novo este texto corrixindo os vulgarismos.

Onte fun ao mercado a comprar uns churizos e marchei indinado. Pidíronme corenta euros por un quilo! Ah, non, de min non se bulra ningúen! Así que collín o meu carro e marchei a toda velocidá.

Nome _____ Data _____

1. Le o texto e despois fai a actividade que se pide.**A bolsa do mercador**

Un mercador, despois de vender todo o que levara ao mercado, preparábase para volver á casa cando descubriu que perdera unha bolsa de diñeiro onde tiña vinte moedas. Convocou a todos os que estaban ao seu redor e prometeu unha recompensa a quen atopase a bolsa.

Ao cabo de pouco tempo escoitouse entre a multitude a voz dun vagabundo que se achegaba coa bolsa na man.

–É esta a bolsa, señor?

–Si, esta é –dixo o mercador, contento ao recoñecer a súa bolsa perdida–. Moitas, moitas grazas!

–E a recompensa? –reclamou o vagabundo.

Agora que tiña a bolsa, o mercador xa non se sentía tan xeneroso e non quería dar a recompensa prometida. Abriu a bolsa, contou as moedas e puxo cara de sorpresa.

–Aquí soamente hai vinte moedas e debería haber corenta. Roubaches ti o resto!

O vagabundo xurou que el non abrira a bolsa e dous comerciantes que estaban no lugar aseguraron que era verdade, porque eles o viran cando atopou a bolsa.

Daquela decidiron ir ao xuíz para que determinase quen tiña razón.

O xuíz, despois de escoitar atentamente as explicacións do mercador, do vagabundo e das demais testemuñas, sentenciou:

–Se na bolsa tiña que haber corenta moedas e soamente hai vinte, iso significa que a bolsa que atopou o vagabundo non é a que perdeu o mercador. Polo tanto, o vagabundo pode quedar coa bolsa, quizais o mercador aínda atope a súa.

E así o mercador quedou sen ningunha moeda, por avarento.

■ Conta a historia anterior desde o punto de vista do vagabundo.

Nome _____ Data _____

1. Completa a análise da primeira oración e analiza a seguinte.

- O meu amigo marchará mañá a Ribadavia.

o	▶ artigo, masculino, singular
meu	▶ posesivo, _____
amigo	▶ _____ común, _____
marchará	▶ terceira persoa singular, futuro, verbo _____
mañá	▶ _____
a	▶ _____
Ribadavia	▶ substantivo _____

- Estas rapazas pediron tres ensaladas variadas.

	▶ _____
	▶ _____
	▶ _____
	▶ _____
	▶ _____
	▶ _____

2. Completa as palabras segundo corresponda.

con b ou v	con ou sen h	con -cc- ou -c-	con -ct- ou -t-	con x ou ll
sa____er	pro____ibido	afe____ión	condu____o	pare____a
____i____ir	____ovo	reda____ión	di____ado	é____ito
a____oa	____úmido	redu____ión	viadu____o	cai____eiro
reci____o	____ola!	inxe____ión	re____o	e____traer
posi____le	____ectárea	atra____ión	extra____o	seme____ar

3. Di que tipo de palabra é cada unha.

coloquialismo vulgarismo eufemismo neoloxismo

- choiar ▶ _____
- esprito ▶ _____
- amoto ▶ _____
- defunción ▶ _____
- microchip ▶ _____
- desocupado ▶ _____
- colega ▶ _____
- videófono ▶ _____

Nome _____ Data _____

1. Arrodea, en cada tira de letras, tres palabras que poden ser o núcleo dun grupo nominal e escribe unha oración con estes tres substantivos.

CONTARBORESPERARIORFO

• _____

COCIÑARPOLONESALSAEU

• _____

ALUMEANAUGAREMONTEN

• _____

2. Clasifica as palabras e os grupos seguintes segundo poidan facer de núcleo, de determinante ou de complemento nun grupo nominal.

- aquela • abundante • de ferro • escuras • algunhas • moitas
- familias • luz • roupa • con mel • aberto • cea
- Uxía • a nosa • oito • portaría • os • forte

como determinantes	como núcleos	como complementos

- Escribe un grupo nominal para cada núcleo anterior.

3. Arrodea as palabras que teñen que ir en maiúscula nas oracións seguintes. Como pista, indicámosche cantas hai en cada unha.

- A asociación de veciños convocou unha reunión ás seis. (2)
- As romaría viquinga de catoira é o primeiro domingo de agosto. (3)
- O conselleiro de cultura visitará hoxe a biblioteca de redondela. (2)
- A miña amiga neves vive na rúa andoriña, preto do concello. (2)
- O irmán de ánxela colabora como voluntario na cruz vermella. (3)

4. Escribe catro palabras primitivas e unha que derive das anteriores.

• _____ ▶ _____
• _____ ▶ _____
• _____ ▶ _____
• _____ ▶ _____

5. Completa esta receita cos verbos apropiados.

- cocemos
- pelamos
- engadimos
- sofriximos
- cortámolas
- botámolos
- remexemos
- coámolos
- lavámolas
- refogámolas

Espaguetes con verduras e touciño entrefebrado

_____ as verduriñas e _____.
_____ en dados ben miúdos e _____
a lume lento. Á parte, _____ o touciño entrefebrado
cortado en dadiños nunha tixola con pouco aceite
e _____ os espaguetes. Cando estean
feitos, _____ e _____ de novo na pota.
Despois, _____ as verduriñas, o touciño
entrefebrado e, finalmente, un paquete de queixo
parmesano. _____ todo e xa temos un prato ben succulento.

6. Escribe esta receita coma se estivese nun libro coma o anterior.

«Eu frito unha cebola cortada ben miúda e cun pouco aceite. Cando xa está fritida, bótolle o xamón, na cantidade que máis me apeteza. Sofriño un minutíño e bótolle sal e un pouco tomate triturado, uns 500 gramos. Engado despois especias e, cando a salsa xa está feita, bótolle os macarróns, que cocín antes. Quédame moi bo.»

Macarróns con xamón

Nome _____ Data _____

1. Escribe oracións que conteñan os demostrativos indicados.

- Un demostrativo que indique afastamento no tempo e faga a función de complemento.

- Un demostrativo que indique distancia media no espazo e faga a función de núcleo.

- Un demostrativo que indique proximidade no espazo e faga a función de complemento.

- Un demostrativo que indique proximidade no tempo e faga a función de determinante.

2. Pon os acentos gráficos que faltan nas oracións. Pista: son tres acentos en cada unha.

- O mercores non habera partido de voleibol; chama os compañeiros e avisaos.
- Vendese ordenador portatil a un prezo fantástico.
- Deberase entregar este ticket na recepción do camping.

3. Di se as palabras seguintes son agudas, graves ou esdrúxulas.

• fútbol	▶	_____	• réptil	▶	_____
• atmosfera	▶	_____	• paxaro	▶	_____
• parasito	▶	_____	• heroe	▶	_____
• mísil	▶	_____	• chofer	▶	_____
• políglota	▶	_____	• óboe	▶	_____

4. Nestas tiras de letras, arrodeas as que forman a palabra a que se refire cada definición, coma no exemplo.

- Substancias que conteñen glicosa e que nos dan enerxía.

T	G	X	A	L	M	N	Í	I	V	C	A	R	I	I	D	E	O	N	S
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

- Substancias oleosas que dan enerxía e que poden ser de orixe animal ou vexetal.

M	B	G	T	U	R	V	B	P	A	I	N	N	X	I	E	O	A	D	S
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

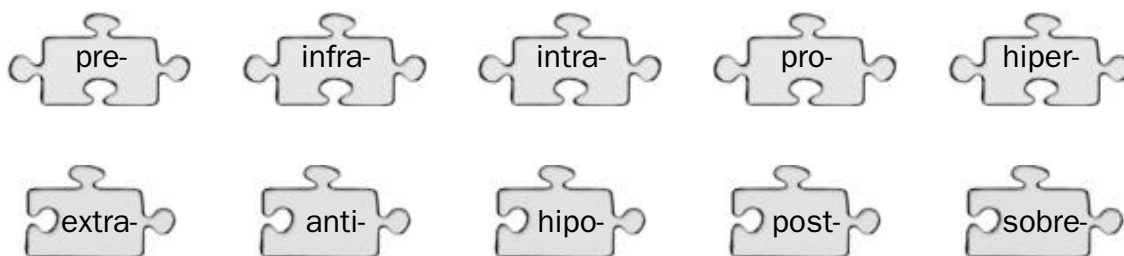
- Substancias que forman células e que son importantes para a formación do organismo.

P	V	R	L	M	O	A	T	R	X	E	B	Í	U	N	L	X	A	R	S
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

- Substancias que conteñen a maioría dos alimentos, imprescindibles para o corpo.

R	V	L	U	I	P	T	X	N	A	X	M	Z	I	D	N	X	A	E	S
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

5. Relaciona os prefixos de significado oposto.

6. Escribe a palabra que indica cada significado. Todas levan prefixo.

- Volver construír unha cousa destruída. ▶ _____
- Período de tempo que segue a unha guerra. ▶ _____
- Falta de potencia para facer unha cousa. ▶ _____
- Dito dunha cousa que non pode ser vista. ▶ _____
- Unir cunha cadea ou con cadeas. ▶ _____

7. Le esta descrición e escribe outra coma se estiveses dentro do ximnasio e queiras loar as virtudes.

Os defectos dun ximnasio

A min, o ximnasio parécese un lugar horrible. É un edificio xigante, cheo de grandes fiestras que molestan á vista e que mostran a xente que hai dentro: á esquerda, as bicicletas estáticas con mozos e mozas suorentos facendo un esforzo enorme para chegar non se sabe onde. Máis alá, máis mozos e mozas facendo aeróbic, saltando e movéndose de forma descompasada. Ao carón das bicicletas, máquinas e aparellos ben estrambóticos daqueles que fan tronzar os músculos. E ao fondo, a sala de pesos, con máis mozos e mozas musculados, cos brazos a punto de rebentar. E por riba unha música estridente que incluso se escoita desde fóra do local. Xa dixen que o ximnasio non me gusta. Queda claro, non?

As bondades dun ximnasio

Nome _____ Data _____

1. Subliña os posesivos das oracións seguintes e analízalos, coma no exemplo.

- O meu equipo de música é mellor ca o teu.
 - meu ► *posesivo masculino singular, un posuidor, función de determinante.*
 - teu ► _____
- Uns compañeiros nosos gañaron o seu primeiro premio.
 - _____ ► _____
 - _____ ► _____
- As miñas botas e as túas son daquela tenda nova.
 - _____ ► _____
 - _____ ► _____
- A túa curmá é amiga da nosa nai.
 - _____ ► _____
 - _____ ► _____

2. Busca, na sopa de letras, as oito palabras con ditongos e hiatos que necesitas e completa as oracións.

U	G	A	T	E	I	D	E	A
I	A	T	E	A	O	H	A	R
I	R	T	C	N	H	I	V	E
B	A	U	A	C	O	X	A	A
A	N	U	P	I	I	O	L	
Ú	T	M	I	Á	N	É	L	E
L	Í	E	C	N	C	N	Z	P
I	A	O	Ú	U	C	I	A	N
A	C	U	Á	T	I	C	O	X
A	I	O	M	X	U	O	I	M

- Fixo un curso de patrón de _____
- Non queda papel _____ no baño.
- Iremos ao parque _____ de Cerceda.
- Cedinlle o asento ao _____ no autobús.
- Gardaches esa roupa vella no _____?
- O número 232 da miña cabina é _____
- Gústame recoller cunchas no _____
- Este aparello ten dous anos de _____

3. Cada grupo de palabras forma derivados cun mesmo sufixo; adiviña de que sufixo se trata e escribe as palabras derivadas. Observa o exemplo.

- ventilar - flotar - secar ► *ventilador* *flotador* *secador*
- broma - teléfono - final ► _____
- chave - xoia - paraugas ► _____
- rico - maduro - cru ► _____
- hábil - natal - plural ► _____
- admirar - definir - repetir ► _____

Nome _____ Data _____

1. Completa cada oración coa forma axeitada de cada indefinido

- Non teño _____ (MOITO) cartos para comprar este disco.
- Naquela festa había _____ (BASTANTE) xente.
- Paula e Duarte teñen os _____ (MESMO) anos, doce.
- Esta película poden vela rapaces de _____ (TODO) as idades.
- Non cres que mercaches _____ (DEMASIADO) barras de pan?

2. Escribe oracións que cumpran cada requisito.

- Que conteña un cardinal facendo función de complemento.

- Que conteña un indefinido invariable facendo función de núcleo.

- Que conteña un ordinal invariable facendo función de determinante.

3. Le as fichas e despois ponlle acento diacrítico á partícula se que atopas nas oracións cando corresponda.

- sé { sede eclesiástica
imperativo do verbo ser

- se { conxunción condicional
pronome átono

1. O embaixador pronunciou un discurso ante o representante da Santa Se.
2. Anda, se bo e déixame traballar tranquilo.
3. Non comas esa potaxe de garavanzos se non che gusta.
4. Cando se despediu non puiden evitar emocionarme.
5. Se un bo cidadán e utiliza as papeleiras.

■ Escribe o número da oración anterior que corresponde a cada caso.

- Sé é _____ nas oracións 2 e 5.
- Sé significa _____ na oración 1

4. Escribe unha oración con cada unha destas palabras.

- babeiro ► _____
- berce ► _____
- peúgo ► _____

Nome _____ Data _____

1. Fíxate e completa a táboa coa persoa que cumpra en cada fila e nos tempos que se indican na columna.

presente de indicativo	presente de subxuntivo	pretérito perfecto
<i>conduzo</i>		
	reduzas	
		<i>traduciu</i>
introducimos		
	<i>produzades</i>	
<i>deducen</i>		

2. Escribe o infinitivo de cada forma verbal e di a que conjugación pertence cada un.

- atraeu ► _____
- oias ► _____
- desfixo ► _____
- conveu ► _____
- saiban ► _____
- afaga ► _____
- risen ► _____
- maldiga ► _____

3. Substitúe o que aparece destacado en cada oración pola palabra equivalente con acento diacrítico.

- Como tiña **moito apuro** non parou a tomar un café.

- Atoparon na cova **unhas pezas do esqueleto** dun homínido.

- Ao pasar polo carreiro, golpeouse coa **rama** dun loureiro.

- A caixa das pinturas ten unha estrela pintada **pola parte exterior**.

Nome _____ Data _____

1. Escribe unha forma verbal para cada indicación, cos verbos que queiras.

- 1.ª persoa / plural / pasado / subxuntivo ► _____
- 2.ª persoa / singular / presente / subxuntivo ► _____
- 2.ª persoa / plural / pasado / indicativo ► _____
- 2.ª persoa / plural / presente / imperativo ► _____
- 1.ª persoa / singular / futuro / indicativo ► _____
- 2.ª persoa / singular / presente / imperativo ► _____

2. Completa as oracións con formas verbais non persoais.

1. O que tedes que facer vós é _____ dormir.
2. A policía pillou o ladrón _____ os cartos da caixa.
3. Non sentes nese banco, que está _____ de pintar.
4. Rompín a perna _____ un partido de fútbol.
5. Bieito cansouse de _____ pola súa amiga Pilar.
6. O meu irmán acabou de cear coa camisa toda _____

■ Clasifica as oracións onde escribiches cada forma non persoal.

- Infinitivo ► _____
- xerundio ► _____
- participio ► _____

3. Escribe de novo cada grupo substituíndo o subliñado por un pronome átono.

Ten en conta a acentuación.

- Recolle a min. ► _____
- Bebendo leite. ► _____
- Compra o pan. ► _____
- Mira a casa. ► _____
- Ergue a saca. ► _____
- Fará o xantar. ► _____

4. Pon os acentos que faltan neste texto.**Non me deixaba ir**

Eu tiñalle pedido, moito lle tiña pedido, que me levase con el, mais o Peixoto non consentía. Deixabame axudalo a levar o aparello a bordo, polo regular un palangre, e deixabame tamen axudalo no arranxo e carreto das cousas de volta a casa. Tampouco poñía reparo en que o axudase a limpar e carenar o fondo da vella embarcación... En terra aceptabame de boa gana para botarlle unha man no que fose, pero de saír ao mar con el, nada de nada.

Manuel Riveiro, *O Peixoto*. (Adaptación)

5. Le o significado destes termos homónimos e escribe, ao carón de cada oración, o número a que remite.

1. **corte:** Acción e resultado de cortar. / Bordo afiado dun instrumento que corta. / Técnica de saber cortar pezas de vestir.
2. **corte:** Construción cuberta e cerrada onde se gardan os animais.
3. **corte:** Lugar onde vive o rei e a súa familia. / En plural: Persoas que fan as leis e que compoñen o Congreso e o Senado.

- As vacas foron camiñando elas soas cara ás súas cortes.
- A lei de educación foi aprobada polas cortes.
- Ese xeadro podémolo repartir ben ao corte.
- Mariña quere estudar corte e confección o ano que vén.
- O corte deses coitelos está pouco afiado.
- Ese vestido ten un corte ben complicado.

6. Reordena as letras destas palabras inventadas e obterás o nome de cinco atraccións de feira. As pistas de abaixo servirán de axuda.

- NAMOÑAT SARSU ► _____
- SECOCH ED QUECHO ► _____
- ASCADEIR DOVOARAS ► _____
- TENR AD XBRUA ► _____
- TACASE ED ROTI ► _____

PISTAS

Sentirás a vertixe das ramplas, chocarás cos compañeiros, voarás dando voltas, levarás vasoiradas embruxadas e converteraste en pistoleiro.

7. Redacta unhas normas de seguridade breves para subir á montaña rusa.

Nome _____ Data _____

1. Escribe o verbo a que remite cada debuxo, conxugado co tempo de indicativo.

pretérito
imperfecto

pretérito
pluscuamperfecto

pretérito
perfecto

2. Escribe de novo estas oracións cambiando o presente polo pretérito imperfecto de indicativo.

- Mentres eu estudo para o exame, ti xogas coa consola.

- Marta di que a obra de teatro é boa, pero a Luísa non lle gusta.

- Cando o fillo se levanta, Ignacio chega de traballar.

- Como almorza ben, non ten fame a media mañá.

3. Completa as oracións coa palabra con *b* ou *v* que corresponda en cada caso.

votar

botar

vago

bago

- Hoxe hai eleccións, por iso meus pais teñen que ir _____.
- Cando collín as uvas do froiteiro, caeu un _____ ao chan.
- Á miña irmá pequena gústalle moito xogar a _____ a pelota.
- Ese amigo teu parécame un pouco _____, non axuda nada.

4. Escribe dúas palabras con *b* da familia das seguintes.

- marabilla ► _____
- móbil ► _____
- pobo ► _____
- goberno ► _____

Nome _____ Data _____

1. Le esta predición do tempo e copia os verbos defectivos que atopas.**A predición para mañá**

Mañá espérase que chova intensamente nas comarcas costeiras; polo tanto, cumprirá coller o paraugas antes de saír da casa. Ademais, o vento soprará con forza e é probable que trone e incluso que sarabie.

En canto ás comarcas do interior, nevará por riba dos 1.000 metros e, se isto sucede, será necesario o uso de cadeas nos coches. Así é que os condutores deberán estar alerta, sobre todo os que non adoitan circular sobre estradas nevadas.

En definitiva, que mañá teremos un día ben revoltó.
Moi boa noite.

2. Completa as oracións con verbos irregulares.

- Para a cea, a nena _____ macarróns con queixo.
- Sabemos quen _____ o gañador do torneo escolar?
- A semana pasada _____ ao parque acuático de Cerceda.
- Os meus amigos _____ que non quedan entradas para o concerto.
- Este verán non _____ de vacacións por mor da crise.
- Antía non _____ vir connosco ao cine porque tiña febre.

3. Completa os ocos deste poema con b ou v.**Un a___iador a___iado**

Un a___iador a___iado
ha___itaba en Ri___ada___ia,
tiña un a___ión que era ___ago
e que non ___oaba nada.

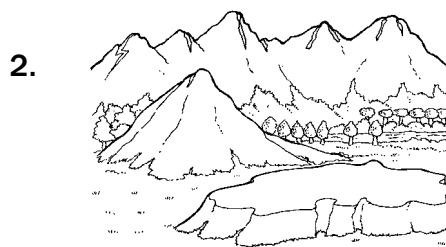
Un día quixo ir a Londres
a ___isitar un parente,
mais o a___ión aló no ceo
se lle parou de repente.

Estupefacto o piloto
sentiu ___oces na ca___ina,
era o a___ión que lle fala___a,
aunque pareza mentira.

Estou moi canso, piloto,
que esta ___iaxe é moi longa.
Desta nu___e non me mo___o
polo menos en dez horas. (...)

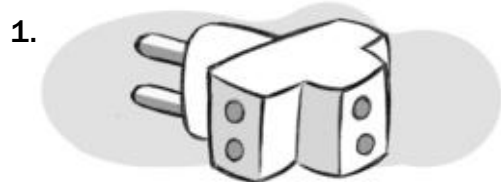
Antón Cortizas, (fragmento)

4. Observa os debuxos e escribe unha oración con cada significado da palabra *serra* e *ladrón*.

1. _____

2. _____

1. _____

2. _____

■ Lembra e marca. Con que fenómeno se relacionan as palabras anteriores?

sinonimia

polisemia

homonimia

antonimia

5. Agrupa as palabras seguintes para obter un campo semántico, un campo léxico e unha familia de palabras.

- sofá xogar aéreo portaría tallo xutar
- airexa dianteiro butaca airoso cadeira aire

campo semántico

campo léxico

familia de palabras

■ Engade unha palabra máis a cada lista.

6. Escribe un texto breve para explicar que cómpre facer para enviar un correo electrónico.

Nome _____ Data _____

1. Completa cada oración coa forma adverbial máis axeitada.

moi

moito

- Sen lentes isto lese _____ mal.
- Hoxe estudei _____.

tan

tanto

- Non berres _____, por favor.
- Marta é _____ alta coma ti.

ao pouco

aos poucos

- Mariña le a novela _____.
- _____ de sentarse, deulle o sono.

en balde

de balde

- Conseguín as entradas _____.
- Foi alí _____, non estaban na casa.

2. Di que circunstancia expresan as locucións adverbiais seguintes.

- ás veces ► _____
- ás présas ► _____
- ao mellor ► _____
- ao redor ► _____

3. Forma adverbios de modo engadindo a terminación *-mente*.

- final ► _____
- amable ► _____
- rápido ► _____
- débil ► _____
- lixeiro ► _____
- total ► _____

4. Completa as palabras escribindo *h* cando corresponda e relaciona as da mesma familia.

___ora •	• in___umano •	• mal___umorado
___inchar •	• ___oveira •	• des___ovar
___ome •	• ___erdanza •	• ___armonizar
___armonía •	• ___umorista •	• ___erdeiro
___umor •	• des___inchar •	• ___inchazo
___ovo •	• des___ora •	• ___umano
___erdar •	• ___armónica •	• ___orario

5. Completa con h só os ocos que sexa preciso. Ten en conta as maiúsculas.

- O meu tío está moi ___orguloso porque o fillo ___acabou ___arquitectura.
- ___oxe ___ei de ir ver o novo ___invernadoiro dos ___avós.
- Nesta praza ___oubo unha ex___ibición de ve___ículos antigos.
- Todos os ___abitantes da aldea ___emigraron a ___onduras.
- A ___irmá de ___elena é ___enfermeira no ___ospital.

6. Di a partir de que palabra individual derivan estas palabras colectivas e defíneas.

- follaxe ► _____ Significado ► _____
- rapazada ► _____ Significado ► _____
- alumnado ► _____ Significado ► _____
- mobiliario ► _____ Significado ► _____
- ramaxe ► _____ Significado ► _____
- carballeira ► _____ Significado ► _____

7. Copia as oracións seguintes e completa os ocos coas palabras que corresponda da familia de *mar*.

marisco marítimo mariñeiro submarino

- Os meus padriños teñen un apartamento no paseo _____
- O _____ atravesa os océanos por debaixo da auga.
- No peirao hai un _____ reparando a súa lancha.
- Hoxe fomos á peixaría e mercamos _____

8. Le as indicacións seguintes e explica a ruta.

Da granxa ao refuxio: carreiro – chegar a prado de papoulas – seguir dirección NE deica o río – pasar ponte – coller camiño dereita, empinado – chegar a bifurcación – coller camiño de pedras – refuxio 150 m máis arriba

Nome _____ Data _____

1. Clasifica as preposicións seguintes segundo sexan simples ou locucións.

- cara a
- en vez de
- contra
- por mor de
- sen
- desde
- no medio de
- con

simples	

locucións	

■ Escribe unha oración con cada locución prepositiva.

- _____
- _____
- _____
- _____

2. Copia cada oración engadíndolle unha conxunción do tipo indicado e complétaa libremente coma no exemplo.

- Fomos ao teatro (conxunción copulativa)

Fomos ao teatro e a merendar.

- Para cear tomarei sopa (conxunción disxuntiva)

- Non puiden xogar o partido (conxunción copulativa)

- Non estades convidados á festa (conxunción adversativa)

3. Arrodea a forma correcta en cada caso e despois constrúe unha oración con cada verbo. Usa o dicionario se o precisas.

- escoller / excoller

- exportar / esportar

- explorar / explorar

- estraño / extraño

4. Completa o texto coas palabras seguintes.

compartimento

consigna

plataforma

despacho de billetes

revisor

Présa na estación

Cheguei á estación e dirixinme ao _____ para recoller o meu. A continuación, collín a maleta que deixara pola mañá na _____ e fun correndo cara á _____ número 5, porque o meu tren estaba a piques de saír. Unha vez dentro, fun cara ao meu _____ e acomodeime. Ao cabo dun pouco, o _____ pedíume o billete e desexoume boa viaxe. Xa estabamos en marcha, Lisboa agardaba por min!

5. Relaciona cada expresión co seu significado.

- a cen por hora •
- a todo gas •
- con parsimonia •
- a fume de carozo •
- a paso de formiga •

◀ ir rapidamente ▶

◀ ir lentamente ▶

- amodo
- paseniño
- contra o reloxo
- con pachorra
- a paso lixeiro

6. Escribe dúas oracións con cada palabra: unha co sentido literal e outra co figurado.

rumbo

{ literal ▶ _____

{ figurado ▶ _____

conducir

{ literal ▶ _____

{ figurado ▶ _____

7. Le a situación seguinte e escribe a reclamación oportuna.

O teu videoclub non ten os DVD en condicións: alugaches tres películas e as tres están estragadas!

Nome _____ Data _____

1. Escribe unha oración axeitada para cada situación e arrodea nela o suxeito.

2. Analiza as oracións seguintes indicando o suxeito e o predicado e marcando os elementos do suxeito, coma no exemplo.

Suxeito
Predicado

• Esta camisa tan sucia é de Bernardo.

Det. N. Compl.

• O camareiro abriu a porta do mesón.

• No cine esperábame o meu irmán.

• A amiga de Sonia traballa no Milladoiro.

3. Copia cada oración escribindo correctamente os suxeitos para que concorden co verbo.

• Adrián e Roi decidiu prepara o xantar.

• Ti e mais os teu amigos irás de viaxe a Tui?

• Caeron unha piña do piñeiro do xardín.

• Ninguén sabían que día era o partido.

4. Arrodea a forma correcta. Naquelas que non coñezas fai as investigacións precisas.

• doctor/doutor

• olfato/olfacto

• conxetura/conxectura

• obxeto/obxecto

• equinocio/equinoccio

• nocturno/noiturno

• secta /seita

• fucsia/fusia

• desinfectar/desinfeitar

5. Escribe tres palabras que rematen con cada terminación.

- -cción ► _____
- -ción ► _____

6. Arrodea as palabras destas oracións que teñen outro significado relacionado coas novas tecnoloxías.

- O pastel que comín tiña unha cobertura de chocolate.
- Neste parque instalaron un monumento en memoria de Castelao.
- Comprei un móbil de cores para colgalo no berce de Andrea.
- A redeira estaba a coser a rede sentada no peirao.
- O gato perseguiu aquel rato por todos os cuartos da casa.

■ Escribe unha oración coas palabras anteriores, onde teñan o significado relacionado coas novas tecnoloxías.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

7. Escribe seis neoloxismos que empregues na vida cotiá ou que escoitases nos medios de comunicación.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

8. Elabora un anuncio publicitario para vender o ordenador da esquerda. Non esquezas o slogan, o nome do produto nin os argumentos de venda.

Nome _____ Data _____

1. Une o suxeito e o predicado destas oracións con catro verbos copulativos diferentes.

- Os visitantes deste complexo hoteleiro _____ turistas alemáns.
- O meu curmán Antón _____ un rapaz moi estudoso.
- Xa non _____ nada canso, e iso que fixen moito esforzo.
- Lourenzo _____ un pallaso, con esta cara tan pintada.

2. Transforma estas oracións de maneira que teñan predicado nominal.

- Marcos traballa como arquitecto. ▶ *Marcos é arquitecto*
- A nova fichaxe xoga de dianteiro. ▶ _____
- Meu pai sabe moitas cousas. ▶ _____
- A túa amiga mide case dous metros. ▶ _____

■ Agora transforma estoutras de forma que teñan predicado verbal.

- Aquela neveira era moi cara. ▶ _____
- Polo Entroido, Xoán será peliqueiro. ▶ _____
- A sopa está demasiado salgada. ▶ _____
- Aquel home era riquísimo. ▶ _____

3. Subliña en cada oración o atributo e indica que clase de palabra é.

- Meu pai é avogado. ▶ _____
- Ese coche é meu. ▶ _____
- Uxía parece nerviosa. ▶ _____
- Hoxe non estou ben. ▶ _____

4. Inventa unha continuación para cada oración engadindo se *non* ou *senón*.

- Eu non pedín un bocadillo de chourizo _____
- _____, marchou sen ti.
- Eles non viaxan en avión _____
- Deixa recollido todo _____

5. Escribe tres oracións en que apareza a partícula *por que* con tres funcións distintas.

- _____
- _____
- _____

6. Clasifica nos cadros as palabras seguintes, relacionadas co baloncesto.

- base • tapón • taboleiro • pasos • pivote • asistencia
- dobres • tiro libre • aro • aleiro • canastra • falta persoal

xogadores	
accións	
infraccións	
elementos	

7. Localiza neste texto seis palabras doutras linguas e sublíñaas.

Unha final moi emocionante

Antón envioume unha mensaxe por e-mail para convidarme á final do campionato escolar de hóckey sobre patíns e alá fomos xuntos.

As bancadas do pavillón estaban cheas de público, e todos tiñan moitas ganas de que comezase o partido. Por iso, ruxiron cando os dous equipos saíron á pista e unha nube de flashes iluminou os xogadores. Estes saudáronnos cos sticks en alto e a continuación fotografáronse diante dos sponsors.

A continuación comezou o match, que foi moi disputado e que se resolveu na prórroga: ao final, gañou a escola Salgueiriño por 3 a 2.

■ **Cópiaas neste cadro e investiga cales delas teñen forma propia en galego.**

forma noutra lingua	forma en galego

8. Inventa a crónica da prórroga do partido que se relata no texto anterior.

Nome _____ Data _____

1. Copia de novo as oracións seguintes cambiando o pronome átono por un complemento directo.

- Faina ao forno. ▶ _____
- Déixaas na mesa. ▶ _____
- Péchaa con coidado. ▶ _____
- Visitareino no hospital. ▶ _____
- Dedícallo ao seu amigo. ▶ _____

2. Engade un complemento indirecto a cada oración.

- Os avós venderon o coche _____
- Os organizadores agradeceron a axuda _____
- Tiven que lle devolver o pedido _____
- Pedíume que escriba unha carta _____
- A asociación concedeu o premio _____

3. Escribe unha oración para cada verbo que conteña dous complementos circunstanciais.

- estudar ▶ _____
- cear ▶ _____
- vender ▶ _____
- marchar ▶ _____
- escoitar ▶ _____

4. Subliña o complemento circunstancial en cada oración e despois relaciónao co tipo de circunstancial de que se trata.

Escoiteino na radio. •	• CC de tempo
Fíxoo con moito tino. •	• CC de modo
Buscouno toda a tarde. •	• CC de lugar
Díxencho varias veces. •	• CC de cantidade

5. Escribe o signo de puntuación axeitado para o grupo de palabras que forma unha oración.

• Que casa tan	• Que medo tiña
• Iremos a semana que vén	• Quen vai ir ao concerto
• Traballa a el do mercado	• Este libro non o coñezo

6. Explica para que serve cada tipo de punto.

- Punto e seguido ► _____
- Punto e á parte ► _____
- Punto final ► _____

7. Relaciona as palabras que pertencen á mesma época.

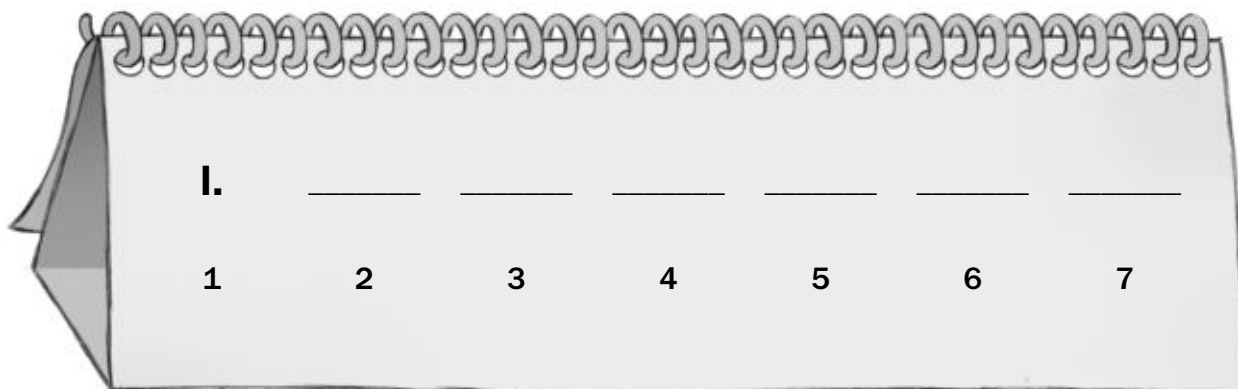
rupestre cabaleiro rañaceos anfiteatro

contemporáneo clásico prehistórico medieval

■ **Ordena as palabras das casas anteriores segundo indiquen do máis antigo ao máis moderno.**

- 1º ► _____
- 2º ► _____
- 3º ► _____
- 4º ► _____

8. Completa este fragmento de calendario coas abreviaturas dos días da semana.

9. Escribe un anuncio para o alugueiro dun apartamento utilizando estas abreviaturas.

apmto. • pr. • tel. • núm. • ag. • set. • Sr. García

■ **Volve escribir o texto substituíndo as abreviaturas pola palabra completa.**

Nome _____ Data _____

1. Escribe dúas oracións para cada debuxo: unha activa e outra pasiva.

O. activa ► _____
O. pasiva ► _____

O. activa ► _____

O. pasiva ► _____

2. Di que tipo de oración se utiliza en cada caso.

- Cando se pide información a alguén. ► _____
- Cando se pide que alguén faga algo. ► _____
- Cando se explica un feito que ocorreu. ► _____
- Cando se berra para expresar alegría. ► _____

3. Engade o que sexa necesario para que cada oración simple se volva composta.

- O rúa estaba chea de xente _____
- Mañá choverá na costa _____
- Escríbinlle unha carta ao avó _____

4. Escribe un texto en que utilices os puntos suspensivos con dúas funcións diferentes, dúas veces cada un.

Nome _____ Data _____

1. Relaciona as unidades da linguaxe seguintes co exemplo correspondente.

palabra

enunciado

fonema

texto

/e/

O Coruxo gañou;
o Alondras, en
cambio, empatou.

carteira

Mañá é luns.

2. Explica por que é un texto o fragmento que marcaches na actividade anterior. Lembra as catro características principais dos textos.

3. Escribe un texto de seis liñas en que expliques o que che gustaría facer este verán. Utiliza nel tres enlaces extraoracionais.

4. Cubre os ocos deste texto cos dous puntos, coa raia e coas comiñas, segundo corresponda.

O capitán Patalonga ordenou silencio_____

_____Abrirei eu o cofre, para algo son o capitán!

_____Ábreo! _____berrou a tripulación.

No medio da expectación, Silverio, o grumete, levou
as mans á boca_____

_____Demos!

_____Que pasa? _____preguntou o capitán_____.

Por que dis _____demos_____?

5. Clasifica os vulgarismos seguintes segundo a maneira como se crearon e escribe, debaixo de cada un, a forma correcta.

- probe
- adivertirse
- afertunado
- frábica
- espranza
- apresentar
- altismo
- mamoria
- semáforo
- levare
- premiso
- verdá

Cambio de orde de letras	Eliminación de letras	Engadido de letras	Substitución de letras
<i>probe</i> ▼ <i>pobre</i> _____	<i>espranza</i> ▼ _____	<i>adivertise</i> ▼ _____	<i>afertunado</i> ▼ _____
_____ ▼ _____	_____ ▼ _____	_____ ▼ _____	_____ ▼ _____
_____ ▼ _____	_____ ▼ _____	_____ ▼ _____	_____ ▼ _____

6. Relaciona cada palabra co significado a que remite.

- flamante •
- vetusto •
- arcaico •
- actual •

ANTIGO

NOVO

- caduco
- relucente
- rancio
- recente

7. Escribe un texto breve que conteña as palabras seguintes.

avaría • guindastre • freos • capó

Solucións

Reforzo 1: O grupo nominal

1. o meu **amigo** Roi; un **ordenador** portátil; **súa nai**; **profesora** de instituto; todos os **cursos**; unha **cidade** nova; a **familia** de Roi; as **cousas** necesarias; uns poucos **mobles**; uns poucos **trastes**; o **ordenador** portátil de Roi; o seu **ordenador** vello; aquela **pantalla** enorme; o **teclado** amarelento; aquel **rato** tan luminoso.

2.

determinantes	núcleo	complementos
<i>As miñas</i>	<i>vacacións</i>	<i>preferidas.</i>
<i>Uns cantos</i>	<i>xogos</i>	<i>de mesa.</i>
<i>Algunhas</i>	<i>pistas</i>	<i>equivocadas.</i>
<i>Os</i>	<i>mandos</i>	<i>da Wii.</i>

3. A miña amiga da clase aprobou o exame de ciencias naturais. Estes irmáns xemelgos visitaron a capital galega. A gata persa apareceu preto do río da cidade.

Reforzo 2: O uso das maiúsculas

1. Xosé **Brañas** é biólogo. Aínda que traballa na Universidade de **Santiago**, sempre que pode colabora cunha agrupación ambiental de **Ponteceso**, a súa vila. El dedícase a observar a variada fauna que habita as dunas do esteiro que forma o río **Anllóns** na súa desembocadura.

2. Resposta libre (R.L.)

3. R.L.

Reforzo 3: Palabras primitivas e derivadas

1. **Primitivas:** pan; xoia; estraño; camisa; sopa; neve.

Derivadas: desfacer; tenista; timidez; cesteiro; recortar; supermercado.

■ facer; tenis; tímido; cesto; cortar; mercar

2. Resposta modelo (R.M.) **terra:** terrestre, terreo, terrícola; **xeo:** xear, xeadada, xeadado; **mar:** mariño, marítimo, mariñeiro.

3. **gordura:** gordo / **xustiza:** xusto / **claridade:** claro / **inútil:** útil / **portal:** porta.

Reforzo 4: Adaptar textos ao destinatario

1. Estimado señor: / Escribímoslle en relación coa compra que fixo o día 25 de maio por medio do noso web. / Informámolo de que a

bicicleta que solicitou está esgotada, de maneira que a súa compra queda anulada. / Se quere adquirir unha bicicleta semellante, visite o noso web, onde lle ofrecemos outras. / Desculpe as molestias. / Atentamente, Pilar Poñente – Webdeportes, S.L.

Querida Iria: / Escriboche porque me dixeron os de Webdeportes que a bicicleta que compramos por Internet se esgotou. / Dinnos que podemos entrar de novo no web por se queremos outra bicicleta, dunha marca diferente. / Se ves que tal, quedamos unha tarde e decidimos que facemos, se che parece ben. / Xa me contarás. / Un biquiño, Carlos.

Ola, Iria: / Sabes? Escribíronme os de Webdeportes para dicir que non teñen a bicicleta que compramos. Pódelo crer? / E din que entremos de novo na súa páxina, para que vexamos nela que teñen outras bicicletas. / Queres que miremos o que hai? Ao mellor temos sorte e atopamos outra bicoca. / Veña, quedamos. / Adeus, Carlos.

2. R.L.

Reforzo 5: Os demostrativos

1. **Distancia temporal:** a, c, e, h.

Distancia espacial: b, d, f, g.

2. esta cidade, estas rúas, estas rúas, esta cidade.

–Non quero ir a aquela cidade nunca máis!

–Pero se esta é a primeira vez que vas ir!

–Non ves que aspecto teñen aquelas rúas? Dáme medo ter que saír da casa esta noite.

–Mmm, pois eu creo que non che dan medo aquelas rúas, senón outra cousa.

–Vale, tes razón, dáme medo aquela cidade porque hai que ir deica alí en avión!

Reforzo 6: Repaso da acentuación

1. **Cómpre acentuar:** xabóns; película; tónica; revés; lóxico; portátil.

■ **agudas:** xabóns; colector; revés

graves: padriño; caderno; portátil

esdrúxulas: tónica; lóxico; película

2. **Berlín:** acentúase porque é aguda acabada en -n.

Moscova: non se acentúa porque é grave acabada en vogal.

París: acentúase porque é aguda acabada en vogal + s.

Londres: non se acentúa porque é grave acabada en -s.

Valencia: non se acentúa porque é grave acabada en ditongo crecente.

Reforzo 7: Os prefixos

1. re+pintar; in+vencible; ante+pasado; extra+ordinario; trans+lucir.
2. R.M. desmarcar, descargar, desfacer; extra-deportivo, extraterrestre, extraoficial; prenatal, precociñar, prefabricar.
 - O prefixo *extra-* contén a idea de «fóra de».
 - O prefixo *pre-* contén a idea de «anterioridade».
 - O prefixo *des-* contén a idea de «acción contraria».
3. 1: transoceánico
2: antepenúltimo
3: desconxelar
4: retomar
4. R.M. desengano; prefixar; desmontar; subdelegado; prefabricar; suburbano; revender; reconstruír.

Reforzo 8: Describir un lugar desde diferentes posicións

1. R.L.

Reforzo 9: Os posesivos

1. 1: voso
2: súas
3: miña
4: seu/súa
5: nosas
6: túa
2. R.L.
3. R.M. A pelota é miña, non a collas!
A paella é o noso prato preferido.

Reforzo 10: Acentuación de ditongos e hiatos

1. an-ciá (D); ra-í-ña (H); pa-peis (D); sa-ú-do (H); ma-niá-ti-co (D); es-quí-o (H); es-trei-to (D); o-í-do (H).

2. **ancián:** aguda acaba en -n. **acuático:** esdrúxula; **papeis:** aguda acabada en ditongo decrecente, non se acentúa; **estreito;** grave acabada en vogal.

3. feira; suave; oitavo; mouro; pouta; saída; policía; lúa; muíño; miúdo.

4. **Cómpre acentuar:** asociación, período, avión, sabía.

Reforzo 11: Os sufixos

1. **cantante:** calor+oso; **dignidade:** digno+idade; **ourensán:** Ourense+án; **teatral:** teatro+al; **mensaxeiro:** mensaxe+eiro
2. artista; nobreza; pilotaxe; pastoso; modista; dureza; montaxe; milagroso
3. **Cómpre marcar:** gasoso; frescor; guionista; etiquetaxe
 - **gasoso:** gas+oso; **frescor:** fresco+or; **guionista:** guión+ista; **etiquetaxe:** etiqueta+axe
4. R.M. nervioso; sospeitoso; oloroso xogador; nadador; perdedor carpinteiro; zapateiro; porteiro
5. **limoeiro:** 2
paraugueiro: 3
carpinteiro: 1
moedeiro: 3
pasteleiro: 1
plataneiro: 2

Reforzo 12: Redactar un texto a partir dunhas notas

1. **Asistentes:** os pais, os irmáns, os curmáns e os amigos.
Agasallos: un xogo de ordenador, un xersei, dous libros, un disco e un lapis de memoria.
Merenda: empanada, bocadillos, doces e unha torta de chocolate.

2. R.L.

Reforzo 13: Os numerais e os indefinidos

1. **numerais:** catro; catrocentos; douscentos; coenta; cento oitenta
indefinidos: algúns; poucos; todo; varios; ningunha
2. Fernando Alonso será o **primeiro** na liña de saída do Gran Premio do Brasil. Seguirao Massa, que sairá desde a **segunda** posición. Na **terceira** posición atopamos o McLaren de Hamilton, que aspira a obter o campio-

nato nesta carreira. O **cuarto** é Raikonen e nun sorprendente **quinto** lugar, atopamos a Adrián Sutil.

Reforzo 14. Acentuación diacrítica (I)

1. vermello: présa, óso, póla, bóla.
verde: presa, osos, pola, bola
■ unha bola de pan; unha bóla de cristal;
unha póla de carballo; unha presa con auga; un óso de polo; un oso panda
2. Xiana, parécese que **ves** mal, tes que ir ao oculista.
Meu curmán Xián **vén** durmir á miña casa moitas fins de semana.
Se ti non **vés** comigo, non vou á festa.
Eles non **ven** a televisión pola noite; déitanse á súa hora.
3. Hai que marcar:
Para esta torta cómpren dez ovos.
Nós marcharemos sobre as oito.
Xa nos avisaron do corte de luz.
4. O gato durmiu **fóra** da casa hoxe.
Tiña **présa** e non parou a falar.
Manqueime no **pé** ao saltar o valo.

Reforzo 15. As palabras onomatopeicas

1. R.L.
2. bufar
renxer
tintinar
chapuzar
■ Vin como o teu irmán **chapuzaba** nos charcos que hai no camiño.
Alicia entrou **bufando** pola porta, viña cansa.
Ao saltar, as moedas **tintinaban** no peto da chaqueta.
A porta da casa **renxe** cada vez que a abren.
3. renxer: rass, rass
chapuzar: chip-chap
bufar: buf-buf
tintinar: tin-tin

Reforzo 16. Escribir unha noticia

1. Uns nenos atoparon un cofre cheo de moedas.
Na praia das Areas.
Os alumnos de 6.º de Primaria.

O luns 3 de febreiro.
Porque foran de excursión.

2. R.M.

Uns nenos atopan un cofre cheo de moedas. O pasado luns, día 3, os nenos de 6º da escola Augaviva, que visitaron a praia das Areas non podían imaxinar nunca o que ían atopar. Mentres recollían cunchas por esta praia da súa localidade, un grupo de alumnos atopou un cofre medio enterrado. Despois de ensinarllo á mestra e de ser investigado o seu contido, descubriuse que o cofre contiña o tesouro dun antigo barco pirata que naufragou nas nosas costas hai máis de tres séculos. O cofre está agora no museo municipal, onde están catalogando os restos.

Reforzo 17. O verbo (I)

1. Din; propuxo; usar; definir; descubriron; pro-vén; significa; significa
2. **convenzo**: convenz - o
xantaban: xant - aban
sentise: sent - ise
sairán: sa - irán
xogar: xog - ar
dirixides: dirix - ides
collería: coll - ería
repartiu: repart - iu
3. **souben**: saber, segunda conxugación
iredes: ir, terceira conxugación
dei: dar, primeira conxugación
vexa: ver, segunda conxugación
tivo: ter, segunda conxugación
desfai: desfacer, segunda conxugación
dormen: durmir, terceira conxugación
convén: convir, terceira conxugación
pertence: pertencer, segunda conxugación

Reforzo 18. Acentuación diacrítica (II)

1. Chegamos á casa **ás** cinco en punto para recollelos e tiñan **as** maletas sen facer.
Esas bandexas son demasiado **chás**, non **chas** recomendo para servir o cocido.
Se me **dá** tempo, despois **da** merenda vou facerche unha visita.
■ **á**: preposición a + artigo a
ás: preposición a + artigo as

chas: pronomes átonos *che* + as
da: preposición *de* + artigo *a*

2. Dásme medo.
Vénme buscar el.
Évos moi amable.
Dálle a gana.
3. A titoría é de cinco a seis.
Non o movas, é fráxil.
Sabela e Roi xa marcharon.
Cando é a carreira?
Fai a cama e recolle o cuarto.
Marchou e non volveu.
Quero **máis** leituga.
Non o pediu **mais** desexábao.
Canto **máis** leo **máis** me gusta.
Busqueino **mais** non o atopei.
Tardou **máis** de dúas horas.
Xogou **mais** estaba lesionado.

Reforzo 19. Eufemismos e palabras tabú

1. conflito bélico; danos colaterais
■ **guerra**: conflito bélico; **vítimas**: danos colaterais
2. **tabú**: váter; **eufemismo**: baño
tabú: cárcere; **eufemismo**: centro penitenciario
3. **eufemismos**: invidente; dar á luz; defunción; desocupado; demente; ouriñar
palabras tabú: cego; parir; morte; parado; tolo; mexar

Reforzo 20. Cubrir impresos

1. **Incorrección 1**: Cubriu o nome no lugar dos apelidos.
Incorrección 2: O domicilio non está escrito nos campos correctos.
Incorrección 3: Apuntouse a un curso que non é para a súa idade.
2. R.L.

Reforzo 21. O verbo (II)

1. 4; 2; 3; 1
■ **en pasado**: comprou; atreveuse; saltou; tocou; fixo; caese; rompeu; levaba; pasou
en presente: está **en futuro**: quitarán; poderá
2. É unha mágoa que Xoán non **coñeza** esta vila.
Cando **poidas**, **pásame** o sal.

Pecha a porta de todo, por favor.
Xosé **ten** sono, porque non **durmiu** abondo.
Indicativo: ten; durmiu
Subxuntivo: coñeza; poidas
Imperativo: pasa; pecha

Reforzo 22. Casos especiais de acentuación

1. Como hoxe é o aniversario de Neves, saímos **mercarlle** un regalo; e despois iremos ao cine. **Coméntallo** á avoa, non se vaia preocupar se chegamos tarde.
E **lémbtrate** do can: **sácao** a pasear un pouco. Por certo, cando chegue teu irmán, **pídelle** que che axude a ordenar o salón. Se precisas algo, **chámanos**.
2. recolle (grave)+ a: recóllea (esdrúxula)
comín (aguda)+as: cominas (grave)
buscarei (aguda)+te: buscareite (grave)
sabén (grave)+o: sábeno (esdrúxula)
3. videocámara; longametraxe; teórico-práctico galego-portugués; cortaúñas; pasamáns lucecú; baloncesto; castelán-falante

Reforzo 23. As palabras homónimas

1. Non tivo **valor** para dicirullo.: Valentía.
Non comas o pan, que ten **balor**.: Peluxe causada por fungos, mofo.
Tes que **botar** máis leite no vaso!: Poñer unha cousa nun sitio.
Imos **votar** un novo delegado.: Elixir.
2. sobre; sobre
segundo; segundo
sobre: preposición; 'enriba de'
sobre: substantivo; 'bolsa de papel para poñer as cartas dentro'
segundo: preposición; 'de acordo con'
segundo: numeral; 'despois do primeiro'
3. doce; R.L.
piar; R.L.

Reforzo 24. Redactar normas de seguridade.

1. Explicar as normas nas escaleiras mecánicas.
Van dirixidas aos usuarios das escaleiras.
■ **Norma 1**: Está prohibido sentarse nas escaleiras.
Norma 2: Está prohibido poñer os pés nas bandas laterais.
Norma 3: Está prohibido subir os coches de bebé polas escaleiras.

Norma 4: Está prohibido que os nenos vaian sós nun chanzo da escaleira.

2. R.M.

Para evitar os accidentes nas escaleiras mecánicas, cómpre seguir as normas de seguridade seguintes:

- Está prohibido sentarse nas escaleiras.
- Está prohibido poñer os pés nas bandas laterais.
- Non se poden subir os coches de bebé polas escaleiras mecánicas, senón que se debe usar o ascensor.
- Os nenos non deben ir sós nun chanzo, senón acompañados dun adulto e no mesmo chanzo da escaleira.

Reforzo 25. O verbo (III)

- presente:** conta, sabe; mete; digas; estades; vedes; sei
pasado: estabamos; comentei; asegurou; chamou; contou; dixestes
futuro: serei; cambiará
- perfecto:** iremos; acabarades
pluscuamperfecto: iríamos; desfarei
imperfecto: presenta; tivera
- estou:** primeira persoa do singular do presente de indicativo do verbo *estar*.
gañaredes: segunda persoa do plural do futuro do verbo *gañar*.
tes: segunda persoa do singular do presente de indicativo do verbo *ter*.
gañaremos: primeira persoa do plural do futuro do verbo *gañar*.
dedicaremos: primeira persoa do plural do futuro do verbo *dedicar*.

Reforzo 26. Uso do b

- Infinitivo en **-bir**: recibir, prohibir, escribir, subir.
Infinitivo en **-ber**: beber, sorber, lambar, caber.
■ **sabio:** saber; **subida:** subir
prohibición: prohibir; **recibidor:** recibir
lambetada: lambar; **escribán:** escribir
sorbete: sorber; **bebedoiro:** beber
- bolboreta
polbo
xabaril

3. Cando o mar golpeaba nas rochas, resoaba música na costa.

Reforzo 27. As palabras parónimas

- serea; canelón; fociños; trompa
- O campamento tiña **provisións** para un mes. Non era tan doado **acertar** a resposta ao enigma.
Seu pai ensinoulle a **profesión** de carpinteiro. A túa amoestación tivo un **efecto** inmediato. O ourego é unha **especia** moi aromática.
- adoptar e adaptar
actitude e aptitude
teito e leito
vella e tella

Reforzo 28. Expresar a opinión sobre un tema

- Xulia:** Opina que o mercado de intercambio é positivo porque permite desfacerse de obxectos persoais que non se utilizan e, a cambio, adquirir obxectos que interesan.
Raúl: Opina que o mercado de intercambio non ten futuro porque é difícil atopar con quen intercambiar algo e poñerse de acordo cos demais porque o valor dos obxectos pode ser moi desigual.

2. R.L.

Reforzo 29. Clases de verbos

- viches; son; hai; fíxate; parece; sei; pasa; ten.
■ **viches:** ver
son: ser
hai: haber
fíxate: fixarse
parece: parecer
sei: saber
pasa: pasar
ten: ter
■ Son irregulares os verbos *ver*, *ser*, *haber*, *saber* e *ter*, porque as raíces destas formas presentan cambios respecto das raíces dos infinitivos.
- chove; chuvia; ocorreu
■ O trazo característico dos verbos defectivos é que non se conxugan en todas as formas, senón tan só nalgunhas.

Reforzo 30. Uso do v

1. levoume; ver; oitavo; titulábase; escandinavo; vivir; obriga; rebela; valentía; Había; tivo; publicidade; ben; desenvolvese; positiva.
2. Mira no caixón da mesa a **ver** se gardei o reloxó alí.
A sopa de allo que fai meu pai está moi **boa**.
A roupa xa **vola** metín na lavadora.
3. R. L.
4. avogar; vivir; varrer; servir

Reforzo 31. O campo semántico

1. **froitas:** amorodo; pexego; limón; cereixas
verduras: repolo; acelgas; leituga; espina-cas
cereais: arroz; cebada; trigo; millo
2. 2; R.L.
1; R.L.
4; R.L.
3; R.L.
3. reloxó e carpinteiro
amable e compañeiro
culler e maceira
zapato e curar

Reforzo 32. Escribir instrucións

1. Dos pasos que cómpre seguir para elaborar unha espetada de froita.
Hai que ter os espetos de madeira, froita cortada en anacos e chocolate líquido. En catro pasos.
R.M. Espetadas de froita con chocolate.
2. R.M.
Como se fan unhas espetadas de froita con chocolate.
Ingredientes: froita cortada en anacos, chocolate líquido.
Débense seguir os pasos seguintes:
Primeiro hai que cortar as froitas que escollamos en anacos pequenos.
A continuación hai que enfialas nos paus, alternando anacos de distintas froitas.
A continuación báñanse en chocolate líquido, ou bótanselle por enriba.
E finalmente cómpre deixalas un anaco na neveira para que o chocolate se poña duro.

Reforzo 33. O adverbio

1. mañá; non; demasiado; lonxe; nunca; sempre; máis; preto; peor; pouco; moi; ben; alí, así
lugar: lonxe; preto; alí
tempo: mañá; nunca; sempre
modo: peor; ben; así
cantidade: demasiado; pouco; moi
2. **non:** sentes
así: sentes
menos: gústame
non: chegou; **aínda:** chegou; **máis:** tarde;
tarde: fará
3. debaixo; lonxe; fóra; mal; peor; si; pronto; máis

Reforzo 34. Uso do h

1. R.L.
2. hidromasaxe; hidrofobia; hidrosoluble; hipermercado; hiperactivo; hipertensión; hectárea; hectolitro; hectogramo
■ Meus pais queren poñer no cuarto de baño unha bañeira de hidromasaxe.
Non para quieto, é un rapaz hiperactivo
A cisterna dese camiión só ten capacidade para corenta hectolitros.
3. Xa **hai** moito tempo que marchou.
Mira ben **aí** dentro.
Neste mesón **hai** prato do día.
Vou agora para **aí**.
Aí está o noso coche.
Hoxe non **hai** escola.
4. prohibir ollos; ovos; irmán
hora; inverno; herba; prehistoria
harmónica; horror; oco; humidade

Reforzo 35. Palabras individuais e palabras colectivas

1. maleta; flor; estrela; prato
2. Visitaremos este **arquipélago** nas próximas vacacións.
O **equipo** saudou o público despois do partido.
Quería ter unha casa preto da **serra**.
3. ovella; abella; exército; rabaño; barco; enxame; frota; paxaro; soldado; bandada

individuais	colectivas
ovella	rabaño
paxaro	bandada
abella	enxame
barco	frota
soldado	exército

Reforzo 36. Explicar unha ruta

1. É correcta a do veciño 2.
2. R.M.

Baixa desde o miradoiro da ferverza polo camiño sinuoso ao primeiro cruzamento. Neste punto, xira á esquerda ata que chegues a un grupo de casas e continúa recto polo mesmo camiño. Despois dunha revolta chegarás ao río, cruza a ponte que hai á beira do muíño e continúa recto. Uns cantos metros máis adiante atoparaste co castelo.

Reforzo 37. Os enlaces

1. **preposicións:** contra; en(a); por(a); con(unha); a(o); de(o); de(o); debaixo de(a); en; con; de(esas); de(esas)
conxuncións: e mais; que; pero; porque; que; que; senón; e; que
(Os alumnos só marcarán as conxuncións que traballaron: e, e mais, pero, senón)
2. **copulativas:** expresan idea de suma ou acumulación.
disxuntivas: expresan idea de opción.
adversativas: expresan idea de oposición ou contraste.
■ **nin:** copulativa. R.L.
senón: adversativa. R.L.
ou: disxuntiva. R.L.
e: copulativa. R.L.
3. O meu equipo xoga **contra** o teu **en** Ourense. Este paraugas non é teu **senón de** Luísa.
Nin ti **nin** eu sabemos onde vai este avión. O pai e a nai marcharon a ver os avós.

Reforzo 38. Palabras con x

1. R.M.
O x soa como *maxia*: Aleixo; exemplo; xoia
O x soa coma en *taxi*: excursión; explicou; extraordinario
2. escavar; espiñento
especial; expoñer

extracción; estoupar
experiencia; extrarradio
pelelo; parella
carrexar; desexo
estropallo; antollo
cóxegas; axóuxere

Reforzo 39. O sentido literal e o sentido figurado

1. Está inmerso nun **mar** de dúbidas.
Este rapaz é un **ceo**, axuda a todos.
O pai é unha **máquina** calculando.
2. Producir sons musicais coa voz: 2, sentido literal
Confesar unha cousa á forza: 1, sentido figurado
Describir como é unha cousa: 1, sentido figurado.
Cubrir con pintura: 2, sentido literal
3. Teño unha noticia **bomba**: iremos de viaxe a París.
Detrás desta **máscara** de duro hai un rapaz amable.
Alberte é un **moble**, está aí pero non axuda a nada.
Non gañar ese partido é unha **espiña** que leva cravada.
■ R.L.

Reforzo 40. Facer unha reclamación

1. Que a temperatura da auga da piscina municipal é máis baixa do habitual.
Que fagan todo o posible por aumentar a temperatura da auga.
2. R.L.

Reforzo 41. A oración. O suxeito

1. R.M.
Que frío!
Este neno ten moita forza.
Que o celebres durante moitos anos.
Deica outra!
2. A avoa de Carlos / fai unhas empanadas de bonito boísimas.
Un compañeiro da clase / vive nunha granxa de Arzúa.
Aquel gato siamés / buscaba comida entre o lixo.
Este edificio de cor azul / só ten tres pisos.

- A / avoa / de Carlos
Un / compañeiro / da clase
Aquel / gato / siamés
Este / edificio / de cor azul

3. R.L.

Reforzo 42. Palabras con -cc- e -ct-

1. a) O actor non acudiu á proxección do seu novo filme.
a) A causa do accidente foi unha terrible distracción do condutor.
b) A elección do novo director será o próximo mércores.
2. calefacción; condución
acción; dirección
discreción; corrección
destrución; extracción
3. producir; produción; produtor; produtivo
obxecto; obxección; obxectivo; obxectar
extracción; extracto; extractivo; extractor
edición; editor; editar; editorial

Reforzo 43. Os neoloxismos

1. As imaxes representan un escáner, un teléfono móbil, unha cámara fotográfica e un micrófono.
■ R.L.
2. internauta
motocrós
microfibra
videoxogo
3. multimedia; hipermercado; cibercafé; Internet

Reforzo 44. Elaborar un anuncio publicitario

1. Unhas zapatillas deportivas.
Que as zapatillas poden emitir música.
Zapatillas Melodía... e camiña con alegría
R.M. Temas en formato mp3.
R.M. Amenizarán os teus paseos.
2. R.M.
Para crecer san e con enerxía, toma **ce-reais** «Galáctica» cada día.
Con **lentes** «Miralsol», veralo todo doutra cor.
Proba o **xampú** «Pelosán» e dilles adeus aos cabelos enredados.
3. R.L.

Reforzo 45. O predicado

1. R.L.
2. O meu amigo Alberte é vexetariano. Predicado nominal
O próximo verán iremos de viaxe a León. Predicado verbal
As gatiñas parecían asustadas. Predicado nominal
Antón traballa de arquitecto en Londres. Predicado verbal
A árbore máis abundante aquí é o carballo. Predicado nominal
A auga deste regato parece contaminada. Predicado nominal
3. Mariña está farta de tanto ruído.
Xerardo foi un avogado moi prestixioso.
Estas nenas semellan dúas esculturas.
Os ciclistas parecían cansos.
4. R.M.
Mariña e Ana están fartas de tanto ruído.
Xerardo e Elías foron uns avogados moi prestixiosos.
Estas nenas semellan dúas esculturas.
O ciclista parecía canso.
■ O verbo e mais o atributo.

Reforzo 46. Por que/porque/porqué; se non/ senón

1. Non trouxo o que pediches senón outra cousa.
Non poderás entrar se non tes unha invitación.
Tomaríacho a mal se non te coñece-se.
Non me gusta esa bicicleta azul senón a vermella.
Marcha xa se non queres perder o autobús.
2. porque; porque; por que; por que; porqué; porque.

Reforzo 47. Palabras doutras linguas

1. hall; contáiner; hobby; self-service
■ Quede co meu curmán no vestíbulo do hotel.
A afección do meu irmán é o aeromodelismo.
Tirade estas bolsas no colector amarelo.

Mañá cearemos no autoservizo que abri-
ron no barrio.

2. espectáculo; representante; inconveniente; clasificación; hamburguesaría
3. R.L.

Reforzo 48. Escribir unha crónica

1. Dos actos que se farán na festa da Primavera.
1: Concurso de disfraces; 2: Pasacalles da banda municipal; 3: Paella xigante
2. R.L.

Reforzo 49. O predicado verbal

1. R.M.
Marcos pásalle a pelota a Xerardo.
Déronlle un premio á famosa actriz.
2. O avión sae cara a París ás doce en punto.
De lugar e de tempo
Os médicos do hospital actúan sabiamen-
te. De modo
Reuninme no parque cos meus curmáns.
De lugar e de compañía
Esta casa incendiouse por un curtocir-
cuíto. De causa
Aquel xardineiro cortouse coas tesoiras. De instrumento
3. R.M.
No mercado vin a miña amiga Mercedes.
Regaleille un libro a Roi
Antía vive en San Sebastián.
Citoume á unha en punto.
A chuvia cae con moita intensidade.
Manqueime por culpa dun cravo.

Reforzo 50. Signos que pechan enunciados

1. R.L.
2. **signos de interrogación:** estás?; Viveiro?; portugués?; *deica logo?*
signos de exclamación: Lisboa!; precioso!; que doado!
punto e seguido: que che gustaría. moito ao galego.
punto e á parte: chaira.
punto final: «até logo» a todos.
■ No texto hai comas, puntos e coma, dous puntos e comiñas.

Reforzo 51. As abreviaturas

1. **páxina:** páx.; **número:** núm.; **documento:** doc.; **preposición:** prep.; **doutor:** Dr.
2. **adxectivo:** adx.; **avenida:** avda.; **teléfono:** tel.; **profesor:** prof.; **familia:** fam.; **esquerda:** esq.
3. O doutor Olmeiro ten a consulta na rúa Andoriña.
O novo número deste cómic ten vinte páxinas.
Os señores clientes teñen máis información no teléfono 11050.
4. Esta **prep.** tamén aparece na **páx.** 45.
O **prof.** Ramos chegará en **5 min.**
A miúdo os **subs.** van acompañados dun **adx.**

Reforzo 52. Comentar un espectáculo

1. Dunha representación teatral.
Conta as aventuras dun príncipe noviño a quen seu pai, o rei, ordena pasar unha proba. Que a decoración e a escenografía eran escasas, pero a desenvoltura dos actores e as actrices supliu esa falta.
2. R.L.
■ R.L.

Reforzo 53. Clases de oracións

1. R.L.
2. **é;** acompaña; chama; participan; formarán; son; conseguiron; veremos
simples: Marta é especialista en natación sincronizada; Seguro que un día as veremos nos xogos olímpicos.
compostas: Este ano acompañaa unha deportista máis nova, que se chama Carolina; Polo de agora só participan en campionatos autonómicos, pero de aquí a un tempo formarán parte dunha competición europea; Son unhas nadadoras traballadoras e constantes e conseguiron unhas cantas medallas.
3. R.L.

Reforzo 54. Os puntos suspensivos

1. Indican que a enumeración está incompleta.
Expresan sorpresa.
Expresan temor.

2. R.L.

■ R.L.

Reforzo 55. Uso culto e uso coloquial

1. uso culto	uso coloquial
operario	obreiro
periferia	aforas
proxenitores	país
obsequiar	regalar
conversar	parrafear
indixente	pobre

■ R.L.

2. Quería deixar o traballo e marchar daquela fábrica.
Os meus amigos volveron moi cansados da súa viaxe.
Non fales tanto, que teño unha dor de cabeza moi forte.

Reforzo 56. Elaborar un folleto turístico

1. Sobre Combarro.

Outras actividades: no 4.º; **Monumentos principais:** no 3.º; **Presentación:** no 1.º; **Como chegar:** no 2.º

2. R.L.

Reforzo 57. O texto

1. O texto explica unha mensaxe completa. As ideas preséntanse de forma ordenada. Os enunciados que o forman tratan sobre un mesmo tema.
Os enunciados relaciónanse entre si.
2. O texto B, porque ten as ideas ordenadas e os enunciados tratan dun mesmo tema e están todos relacionados.

Reforzo 58. Outros signos de puntuación

1. A ONU (**Organización das Nacións Unidas**) presentou un informe sobre o quecemento global, en que recolle as conclusións dun grupo de expertos reunido en Valparaíso (**na costa chilena**). Segundo estes especialistas, «**pódese afirmar que o ser humano é responsable do cambio climático**». Por iso, fixeron unha chamada aos gobernos de todo o mundo para que «**adopten políticas económicas compatibles coa protección do medio**». Polos arredores do edificio onde tiña lugar a reunión víronse manifestantes ecoloxistas con

pancartas que dicían, por exemplo, «**Save the Earth**» ('salvemnos a Terra', en inglés).

2. R.L.

Reforzo 59. Os vulgarismos

1. sandalias; moto; memoria; permiso; teléfono; nómina
2. indición: inxección; menistro: ministro; probe: pobre; viciño: veciño; múseca: música; prefueto: perfecto; xantare: xantar
3. Onte fun ao mercado a comprar uns chourizos e marchei indignado. Pedíronme corenta euros por un quilo! Ah, non, de min non se burla ninguén! Así que collín o meu carro e marchei a toda velocidade.

Reforzo 60. Contar desde diferentes puntos de vista

1. R.L.

Reforzo 61. Repaso

1. **meu:** posesivo, masculino, singular
amigo: substantivo común, masculino, singular
marchará: terceira persoa singular, futuro, verbo *marchar*
mañá: adverbio de tempo
a: preposición
Ribadavia: substantivo propio
Estas: demostrativo, feminino, plural
rapazas: substantivo común, feminino, plural
pediron: terceira persoa plural, pretérito perfecto, verbo *pedir*
tres: numeral cardinal
ensaladas: substantivo común, feminino, plural
variadas: adxectivo, feminino, plural
2. saber; vivir; avoa; recibo; posible prohibido; ovo; húmido; ola!; hectárea afección; redacción; redución; inxección; atracción
conduto; ditado; viaduto; recto; extracto parella; éxito, caixeiro; extraer; semellar
3. **choiar:** coloquialismo
esprito: vulgarismo
amoto: vulgarismo
defunción: eufemismo
microchip: neoloxismo

desocupado: eufemismo
colega: coloquialismo
videófono: neoloxismo

Ampliación 1

1. árbore; pera; río. R.L.
cociña; polo; salsa. R.L.
lume; auga; monte. R.L.
2. **como determinantes:** aquela; a nosa; oito; algunhas; os; moitas
como núcleos: familias; Mónica; luz; roupa; portaría; cea
como complementos: abundante; de ferro; escuras; con mel; aberto; forte

■ R.L.

3. A Asociación de Veciños convocou unha reunión ás seis.
A Romaría Viquinga de Catoira é o primeiro domingo de agosto.
O conselleiro de Cultura visitará hoxe a biblioteca de Redondela.
A miña amiga Neves vive na rúa Andoriña, preto do concello.
O irmán de Ánxela colabora como voluntario na Cruz Vermella.
4. R.L.
5. **Pelamos** as verduriñas e **lavámolas**. **Cortámolas** en dados ben miúdos e **refogámolas** a lume lento. Á parte, **sofriximos** o touciño entrefebrado cortado en dadiños nunha tixola cun pouco aceite e **cocemos** os espaguetes. Cando estean feitos, **coámolos** e **botámolos** de novo na pota. Despois, **engadimos** as verduriñas, o touciño entrefebrado e, finalmente, un paquete de queixo parmesano. **Remexemos** todo e xa temos un prato ben suculento.
6. R.M. Fritimos unha cebola cortada ben miúda nunha tixola cun pouco aceite e, cando estea fritida, engadímoslle uns anacos de xamón. Sofriximos un pouquiño e botámoslle sal, 500 gramos de tomate triturado e as especias que queiramos. Á parte, cocemos os macarróns e cando a salsa estea feita, botámosla na tixola. Queda un prato ben bo.

Ampliación 2

1. R.L.
2. **Cómpre acentuar:** mércores, haberá, avísaos; véndese, portátil, fantástico; tícket, recepción, cámping.

3. **fútbol:** grave / **atmosfera:** grave / **parasito:** grave / **mísil:** grave / **políglota:** esdrúxula / **réptil:** grave / **paxaro:** grave / **heroe:** grave / **chofer:** aguda / **óboe:** esdrúxula

4. graxas; proteínas; vitaminas
5. pre-: post-; infra-: sobre-; intra-: extra-; pro-: anti-; hiper-: hipo-
6. reconstruír / posguerra / impotencia / invisible / encadear
7. R.L.

Ampliación 3

1. **teu:** posesivo masculino singular, un posuidor, función de núcleo
nosos: posesivo masculino plural, varios posuidores, función de complemento
seu: posesivo masculino singular, varios posuidores, función de determinante
miñas: posesivo feminino plural, un posuidor, función de determinante
túas: posesivo feminino plural, un posuidor, función de núcleo
túa: posesivo feminino singular, un posuidor, función de determinante
nosa: posesivo feminino singular, varios posuidores, función de determinante
2. Fixo un curso de patrón de iate.
Non queda papel **hixiénico** no baño.
Iremos ao parque **acuático** de Cerceda.
Cedinlle o asento ao **ancián** no autobús.
Gardaches a roupa vella no **baúl**?
O número 232 da miña cabina é **capicúa**.
Gústame recoller cunchas no **areal**.
Este aparello ten dous anos de **garantía**.
3. bromista; telefonista; finalista
chaveiro; xoieiro; paraugueiro
riqueza; madurez; crueza
habilidade; natalidade; pluralidade
admiración; definición; repetición
4. VISTA: esculcar; observar
TACTO: acariñar; apalpar
OÍDO: atender; escoitar
GUSTO: saborear; probar
OLFACTO: osmar; uliscar
5. pestilente / R.M. aromático
barulleiro / R.M. silencioso
colosal / R.M. miúdo
sombrizo / R.M. claro
rugoso / R.M. suave
6. R.L.

Ampliación 4

1. Non teño **moitos** cartos para comprar este disco.

Naquela festa había **bastante** xente.

Paula e Duarte teñen os **mesmos** anos, doce.

Esta película poden vela rapaces de **todas** as idades.

Non cres que mercaches **demasiadas** barras de pan?

2. R.L.

3. Levan acento diacrítico no sé as oracións 1, 2, e 5.

■ Sé é **imperativo** nas oracións 2 e 5.

Sé significa **sede eclesiástica** na oración 1.

4. R.L.

5. 1: croar
2: miañar
3: bear
4: piar
5: ouvear

6. R.M.

pataplaf: uns libros que caen ao chan.

zunzún: o voo dunha abella.

ruxido: o son dun león.

triquetraque: unha carreta subindo unha costa.

tictac: un reloxo.

chaschás: unhas cunchas chocando entre elas para marcar un ritmo.

7. R.L.

Ampliación 5

1. conduzo; conduza, conducín
reduces; reduces; reduciches
traduce; traduca; traduciu
introducimos; introduzamos; introducimos
producides; produzades; producistes
deducen; deduzan; deduciron

2. **atraeu**: atraer, segunda conxugación
oias: oír, terceira conxugación
desfixo: desfacer, segunda conxugación
conveu: convir, terceira conxugación
saiban: saber, segunda conxugación
afaga: afacer, segunda conxugación
risen: rir, terceira conxugación
maldiga: maldicir, terceira conxugación

3. R.M.

- Como tiña **présa** non parou a tomar un café.

- Atoparon na cova **ósos** dun homínido.
- Ao pasar polo carreiro, golpeouse coa **póla** dun loureiro.
- A caixa das pinturas ten unha estrela pintada por **fóra**.

4. venda; xarope; fractura; epidemia; xiringa; mareo

5. pomada e unguento
sarampelo e xarampón
pílula e pastilla
arrefriado e constipado
rouquén e afonía

■ xarampón, arrefriado e afonía.

6. R.L.

Ampliación 6

1. R.M.
pasásemos
veñas
dixestes
camiñade
farei
cala

2. R.M.

1. O que tedes que facer vós é **ir** durmir.
2. A policía pillou o ladrón **roubando** os cartos da caixa.
3. Non sentes nese banco, que está **acabado** de pintar.
4. Rompín a perna **xogando** un partido de fútbol.
5. Bieito cansouse de **esperar** pola súa amiga Pilar.
6. O meu irmán acabou de cear coa camisa toda **manchada**.

■ infinitivo: 1, 5; xerundio: 2, 4;
participio: 3, 6

3. Recólleme. Bebéndoo.
Cómprao. Míraa.
Érguea. Farao.

4. Palabras que teñen que levar acento gráfico: tññalle; consentía; deixábame; deixábame; tamén; á; poñía; embarcación; aceptábame; saír.

5. 2; 3; 1; 1; 1; 1

6. montaña rusa
coches de choque
cadeiras voadoras

tren da bruxa
caseta de tiro

7. R.L.

Ampliación 7

1. xogaban; varrera; voaron

2. R.M.

Mentres eu estudaba para o exame, ti xogabas coa consola.

Marta dicía que a obra de teatro era boa, pero a Luísa non lle gustaba.

Cando o fillo se levantaba, Ignacio chegaba de traballar.

Como almorzaba ben, non tiña fame a media mañá.

3. Hoxe hai eleccións, por iso meus pais teñen que ir **votar**.

Cando collín as uvas do froiteiro, caeu un **bago** ao chan.

Á miña irmá pequena gústalle moito xogar a **botar** a pelota.

Ese amigo teu parécese un pouco **vago**, non axuda nada.

4. **marabilla**: marabillar; marabilloso

móbil: inmovilizar, mobilidade

pobo: poboar; poboación

gobierno: gobernar; gobernante

5. Concienciar a poboación de que non abandone os animais.

R.L.

R.L.

■ R.L.

Ampliación 8

1. chova; cumprirá; trone; sarabie; nevará; sucede

2. R.L.

3. Un aviador aviado.

Un aviador aviado habitaba en Ribadavia, tiña un avión que era vago e que non voaba nada.

Un día quixo ir a Londres a visitar un parente, mais o avión aló no ceo se lle parou de repente.

Estupefacto o piloto sentiu voces na cabina, era o avión que lle falaba, aunque pareza mentira.

Estou moi canso, piloto, que esta viaxe é moi longa.

Desta nube non me movo polo menos en dez horas.

4. R.M.

Na ponte de maio fomos de excursión á Serra dos Ancares.

O carpinteiro cortouse coa serra e levárono ao hospital.

Conectei o vídeo e mais o televisor a este ladrón.

A policía colleu o ladrón coas mans na masa.

■ Polisemia

5. **campo semántico**: sofá; butaca; cadeira; tallo

campo léxico: xogar; dianteiro; portaría; xutar

familia de palabras: airexa; aéreo; airoso; aire

■ R.L.

6. R.L.

Ampliación 9

1. Sen lentes isto lese **moi** mal.

Hoxe estudei **moito**.

Non berres **tanto**, por favor!

Marta é **tan** alta coma ti.

Mariña le a novela **aos poucos**.

Ao pouco de sentarse, deulle o sono.

Conseguín as entradas **de balde**.

Foi alí **en balde**, non estaban na casa.

2. **ás veces**: tempo; **ao mellor**: dúbida
ás présas: modo; **ao redor**: lugar

3. finalmente; amablemente; rapidamente; debilmente; lixeiramente; totalmente

4. **hora** – **deshora** – **horario**

inchar – desinchar – inchazo

home – inhumano – humano

harmonía – harmónica – harmonizar

humor – humorista – malhumorado

ovo – oveira – desovar

herdar – herdanza – herdeiro

5. O meu tío está moi orgulloso porque o fillo acabou arquitectura.

Hoxe hei de ir ver o novo invernoiro dos avós.

Nesta praza houbo unha exhibición de vehículos antigos.

Todos os habitantes da aldea emigraron a Honduras.

A irmá de Helena é enfermeira no hospital.

6. Folla. Conxunto de follas.

Rapaz. Grupo de rapaces.

Alumno. Conxunto de alumnos.

Moble. Conxunto de mobles.

Rama. Conxunto de ramas.

Carballo. Grupo de carballos.

7. Os meus padriños teñen un apartamento no paseo **marítimo**.

O **submarino** atravesa os océanos por debaixo da auga.

No peirao hai un **mariñeiro** reparando a súa lancha.

Hoxe fomos á peixaría e mercamos **marisco**.

8. R.L.

Ampliación 10

1. **simples**: sen; desde; contra; con

locucións: cara a; en vez de; no medio de; por mor de

■ R.L.

2. R.L.

3. Son incorrectas *excoller*, *esportar*, *explorar*, *extraño*. R.L.

4. Cheguei á estación e dirixinme ao **despacho de billetes** para recoller o meu. A continuación, collín a maleta que deixara pola mañá na **consigna** e fun correndo cara á **plataforma** número 5, porque o meu tren estaba a piques de saír. Unha vez dentro, fun cara ao meu **compartimento** e acomodeime. Ao cabo dun pouco, o **revisor** pedíume o billete e desexoume boa viaxe. Xa estábamos en marcha, Lisboa agardaba por min!

5. **ir rapidamente**: a cen por hora; a todo gas; a fume de carozo; contra o reloxo; a paso lixeiro

ir lentamente: con parsimonia; a paso de formiga; amodo; paseniño; con pachorra

6. R.M.

sentido literal: O barco acaba de levar áncoras rumbo a América.

sentido figurado: Este asunto está collendo un rumbo moi delicado.

sentido literal: A meu pai non lle gusta conducir de noite.

sentido figurado: Esta estrada conduce deica o porto.

7. R.L.

Ampliación 11

1. R.M.

O **mestre** fala cos seus alumnos.

Os **bombeiros** apagaron o incendio da fábrica.

2. No cine esperábame (predicado) o meu irmán (suxeito)

o meu: determinantes; irmán: núcleo

O camareiro (suxeito) abriu a porta do mesón (predicado)

O: determinante; camareiro: núcleo

A amiga de Sonia (suxeito) traballa no Milladoiro (predicado)

A: determinante; amiga: núcleo; de Sonia: complemento

3. Adrián e Roi decidiron preparar o xantar.

Ti e mais os teus amigos iredes de viaxe a Tui?

Caeu unha piña do piñeiro do xardín.

Ninguén sabía que día era o partido.

4. doutor; olfacto; conxectura

obxecto; equinoccio; nocturno

seita; fucsia; desinfectar

5. R.L.

6. cobertura; memoria; móbil; rede; rato

■ R.M.

Nesta aldea hai moi mala cobertura.

Necesito ampliar a memoria do ordenador.

Este teléfono móbil ten cámara incorporada.

Tes esa información na rede.

O rato deste ordenador non ten cable.

7. R.L.

8. R.L.

Ampliación 12

1. R.M.

Os visitantes deste complexo hoteleiro **son** turistas alemáns.

O meu curmán Antón **parece** un rapaz moi estudoso.

Xa non **estou** nada canso, e iso que fixen moito esforzo.

Lourenzo **semella** un pallaso, con esta cara tan pintada.

2. R.M.

A nova fichaxe é un dianteiro.

Meu pai é moi listo.

A túa amiga é moi alta.

■ R.M

Aquela neveira custa moito.

Polo Entroido, Xoán disfrazarase de peli-queiro.

A sopa quedouche moi salgada.

Aquel home posuía moitas riquezas.

3. R.M.

avogado: substantivo

meu: pronome posesivo

nerviosa: adxectivo

ben: adverbio.

4. R.M.

Eu non pedín un bocadillo de chourizo senón de xamón.

Se non vés a tempo, marchó sen ti.

Eles non viaxan en avión senón en tren.

Deixa recollido todo se non enfádome.

5. R.M.

Por que non viñeches?

Xa sei por que chegou tan tarde.

A rúa por que pasou era dirección prohibida.

6. **xogadores:** base; aleiro; pivote

accións: tapón; tiro libre; asistencia

infraccións: dobres; pasos; falta persoal

elementos: taboleiro; aro; canastra

7. e-mail; hóckey; flashes; sticks; sponsors; match

e-mail: débese usar «correo electrónico»

hóckey: non hai outro termo en galego

flashes: non hai outro termo en galego

sticks: non hai outro termo en galego

sponsors: débese usar «patrocinadores»

match: débese usar «partido»

8. R.L.

Ampliación 13

1. R.M.

Fai a torta no forno.

Deixa as bolsas na mesa.

Pecha a porta con coidado.

Visitarei o avó no hospital.

Dedica o libro ao seu amigo.

2. R.M.

Os avós venderon o coche ao veciño.

Os organizadores agradeceron a axuda ao alcalde.

Tiven que devolver o pedido á tenda.

Pedíume que escriba unha carta ao director.

A asociación concedeu o premio a Marilar Aleixandre.

3. R.M

Onte fun estudar á casa de Pedro.

Neste restaurante ceamos moi ben.

No mercado mañá venderán eses produtos.

Meus pais marcharon ao aeroporto ás nove.

Escoitei un disco con Henrique na súa casa.

4. Escoiteino na radio. CC de lugar.

Fíxoo con moito tino. CC de modo

Buscouno toda a tarde. CC de tempo

Díxenocho varias veces. CC de cantidade

5. Iremos a semana que vén.

Que medo tiña!

Quen vai ir ao concerto?

Este libro non o coñezo.

6. **Punto e seguido:** para marcar o final dunha oración.

Punto e á parte: para marcar o final dun parágrafo.

Punto final: para marcar o final dun texto.

7. rupestre e prehistórico

cabaleiro e medieval

rañaceos e contemporáneo

anfiteatro e clásico

■ 1.º: prehistórico; 2.º: clásico;

3.º: medieval; 4.º: contemporáneo

8. l.; m.; mér.; x.; v.; s.; d.

9. R.M.

Alúgase apmto. para os meses de ag. e set. na pr. da Mariña núm. 3. O tel. de contacto é o 600500123. Preguntar polo Sr. García.

■ Alúgase apartamento para os meses de agosto e setembro na praza da Mariña, número 3. O teléfono de contacto é o 600500123. Preguntar polo señor García.

Ampliación 14

1. R.M.

O bombeiro rescatou o gato da árbore.

O gato da árbore foi rescatado polo bombeiro.

- O albanel levanta unha parede.
A parede é levantada polo albanel.
2. Oración interrogativa.
Oración imperativa.
Oración enunciativa.
Oración exclamativa.
 3. R.M.
A rúa estaba chea de xente que paseaba.
Mañá choverá na costa e nevará no interior.
Escribinlle unha carta ao avó e boteina na caixa do correo.
 4. R.L.
 5. 1: enfadar; 2: miope; 3: morrer; 4: manipular; 5: pediatra; 6: cárcere
 6. Coliseo de Roma: anfiteatro
Duomo de Milán: catedral
Acrópole de Atenas: cidadela
Pirámides de Exipto: templo funerario
 7. R.L.

Ampliación 15

1. palabra: carteira
enunciado: Mañá é luns.
fonema: /e/
texto: O Coruxo gañou; o Alondras, en cambio, empatou.
2. É un texto porque é unha mensaxe completa, as ideas están ordenadas, os dous enunciados de que consta tratan do mesmo tema e, ademais, están relacionados entre si polo enlace *en cambio*.
3. R.L.
4. O capitán Patalonga ordenou silencio:
–Abrirei eu o cofre, para algo son o capitán!
–Ábreo! –berrou a tripulación.
No medio da expectación, Silverio, o grumete, levou as mans á boca:
–Demos!
–Que pasa? –preguntou o capitán–. Por que dis «demos»?
5. **Cambio de orde das letras:** probe: pobre; frábica: fábrica; premiso: permiso
Eliminación de letras: espranza: esperanza; altismo: altísimo; verdá: verdade
Engadido de letras: adivertirse: divertirse; apresenter: presentar; levar: levar
Substitución de letras: afertunado: afortunado; mamoria: memoria; semáfaro: semáforo
6. **antigo:** vetusto; arcaico; caduco; rancio
novo: flamante; actual; relucente; recente
7. R.L.